

ny. 1.
Ma^{ny. 1.} 23-án nem lesz hitközségi választás!

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

IV. ÉVFOLYAM 21. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1948 május 20
5708 LJAR 11.

„Az izraelita hitfelekezet biztosítva látja létét és fennállását a szabad népi demokráciában“

A zsidó hitfelekezet legfőbb szerveinek együttes nyilatkozata

„A Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának Intéző Bizottsága és a Magyarországi Autonom Ortodox Izraelita Hitfelekezet Központi Irodája, mint a magyarországi izraelita hitfelekezet törvényes képviselői 1948. évi május 11-én tartott együttes ülésükben foglalkoztak az állam és egyház viszonyának tervezett rendezésével és különösen azokkal a kérdésekkel, amelyek ezzel kapcsolatban az izraelita hitfelekezetet is érintik. Mint az izraelita hitfelekezetnek törvényes legfelsőbb képviselői, megállapították a következőket:

Hosszu esztendők megalázó elnyomatása és a katasztrófális közelmúlt embertelen tömeggyilkosságai után a diadalmas Szovjet Hadsereg meghozta a felszabadulást, amelynek nyomán a fasizmus által halálra ítélt magyar zsidóság megmenekült maradéka is lerázhatta bilincseit. Így volt lehetséges, hogy még az elszennvedett csapások után is odaállhatott a demokratikus országot építők sorába, csatlakozhatott a reakció leküzdésére indított harchoz és első perctől fogva kivethette részét az újjáépítésből. Az izraelita hitfelekezet minden hívét isteni parancsolaton nyugvó ősi törvények és hagyományok tanítják az igazi bibliai értelemben vett gyűlöletmentes felebaráti szeretetre. Törvénytisztelete, államhűsége, hitűsége, valláserkölyi élete évezredek óta feltékenyen őrzött hagyományain alapul. Az Írás népe csak azok felé fordulhat, akik az emberi jogok előharcosai és a dolgozók felszabadult millióinak érdekében az igazi béke megteremtésén fáradoznak. A felekezet törvényes legfelsőbb képviselői szervei

leszögeznek, hogy mivel a magyar népi demokráciában a legtökéletesebb vallásszabadság és felekezeti jogkör biztosítása mellett, hívei minden korlátozás nélkül gyakorolhatják a Bibliában gyökerező vallástörvényeiket, szertartásaikat és hagyományos szokásaikat, továbbá mivel az államhatalom különbségtétel nélkül biztosítja a polgárok egyenjogúságát és felelemnélküli életét, ilyen tekintetben az izraelita hitfelekezet és az állam között, rendezésre szoruló elintézetlen kérdés nincsen. Felette kívánatos lett volna, hogy valamennyi felekezet is, már a felszabadulás utáni időben csatlakozik az új világrendet építő demokráciához, mert valamennyi egyház céltudatos, együttes nevelő munkája már eddig is nagy mértékben járulhatott volna hozzá a fasiszta méletytől elbódult tömegek felvilágosításához és így a társadalmi megbékéléshez. Hihető, hogy a megerősödött demokrácia, az elért jelentős eredmények és az új rend megszilárdulása, belátásra fogják bírni a késlekedőket is.

Az izraelita hitfelekezet minden tekintetben biztosítva látja létét és fennállását a szabad népi demokráciában, és bizalomteljesen várja — rajta kívül álló okok következtében — még függőben lévő kérdések rendezését. Tudatában van annak, hogy ez a rendezés a kölcsönös megbecsülés és megértés jegyében fog bekövetkezni, amint hogy ez másként nem is lehetséges a népi demokráciában, melynek törvénye az egyenlő emberi jog, és alappillére a szabadság.“

Ára 1.40 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Glosszák a hétről

MOST TIZ ÉVE egyre terjedt Európában a fasizta ragály és antiszemita mélety.

Most tíz éve bocsájtotta ki Rust horogkeresztes Birodalmi közoktatásügyi miniszter a német iskolákra vonatkozó numerus nullus-t. A rendelet indoklása így hangzott: „Érthető, hogy a német tanárok nem akarják többé tanítani a zsidó gyermekeket és természetes, hogy a német diákok nem hajlandók közös osztályhelyiségben maradni a zsidókkal.”

Most tíz éve hozták az olasz faj védelméről szóló törvényt is, amely lényegileg a nárnbergi törvényeket vette mintául.

Az olasz faj védelméről szóló törvény hatálybalépése után megkezdődött Mussolini országában a zsidó tisztak és közhiatalnokok elbocsátása. Távoztak Maroni admirális és Aldo Ascoli admiralis, a rhodoszi olasz hadihajóraj főparancsnoka. Öngyilkos lett Segre ezredes, az első tüzérezred parancsnoka és Ascoli ezredes. Utóbbi nyugdíjaztatása előtt beszédet intézett gyalogezredéhez, majd betakarta fejét az ezredszóval és a legénység előtt föléltette magát.

Most tíz éve egyre sötétebb lett az égbolt Európa felett. Sohasem szabad elfelejteni, hogy mi történt! A fasizmus poklát fel kell eleveníteni írásban és képen az elővendő nemzedékek számára! Csak így lehet elérni, hogy minden időben feljessen lezámoljanak azokkal, akik a fasizmus bármilyen fajtájának újjáélesztésével kísérleteznek!

★

BARTOS GYULA nemzetiszínházi jubileuma a magyar szellemi élet utolsó időszakának legszebb ünnepségei közé tartozott. Látszott, hogy nem mesterségesen megrendezett ünnepségről van szó, hanem olyan ünnepségről, amely mindenkinek a szívéből jött!

A sziv emberét köszöntötték a legnagyobb élő magyar színművészek egyikének személyében a Nemzeti Színház színpadán azok a szívek, amelyeknek melegét mindonki megérezte, aki ott volt ezen a jubileumon.

Bóka László államtitkár habérkoszorút nyújtott át a művésznak, de ez a habérkoszorú voltaképpen csak szimbóluma volt azoknak a habérkoszorúknak, amelyeket Bartos Gyula szinte évről-évre szerzett színpályafutása során. Az ün-

nepség legszebb jelene, úgy érezzük, Bartos Gyula rövid szólalása volt. A nagy művész nem mondott hosszú beszédet. Csak ennyit mondott:

— Ne kívánják, hogy megszólaltassam a bennem működő érzéseket. Ezeket a Lear királyban szeretném a közönség elé vinni... Jó lenne, ha minél hamarabb megkezdődne az előadás. Mert félek, hogy az egész nem is igaz... Eszembe jut, hogy az óvóhelyen, amikor a Lear királyt tanultam, a feleségem azt mondta: „Minek tanulod? Ugysem fogod már eljátszani...”

A nagy művész megértő és nemesszívű felesége, aki jóban és rosszban egyaránt ott állott Bartos Gyula oldalán, könnyes szemekkel hallgatta ezt az emlékezést. Nem volt igaz! Bartos Gyula jól tette, hogy megtanulta az óvóhelyen a Lear királyt! Az isteni Gondviselés megóvta őt és feleségét is, s most az egész magyar szellemi élet köszöntötte Bartos Gyulát alból az alkalomból, hogy negyven esztendeje tagja a Nemzeti Színháznak.

Mi is köszöntjük az istenadotta művészt, az istenfő ember és a nagy lelket, aki az ügyek dörgése és a gyilkosok garázdálkodása közben arra készült, hogy Lear király megsemmisítésével ajándékozza meg a magyar művészetet!

★

FURCSA ESETEK történnek volt náciak körül. Egyre-másra találkozunk olyan horogkeresztes vezetőkkel, akik zsidónak adják ki magukat és így próbálnak megszabadulni a nagyon megérdemelt büntetéstől, amely kisebb-nagyobb késcdelemmel így is eléri őket.

A theresienstadti tábor egyik leggonoszabb főbőhérát, Richard Mendt most fogták el Westfáliában.

A zsidók tömeges gyilkosai zsidónak adta ki magát és arra törekedett, hogy beváltassák Siegburg zsidó hűközségének vezetésébe.

Már küszöbön állott előjáróvá való megválasztása, amikor a theresienstadti tábor egyik volt lakója felismerte és a rendőrség kezére juttatta.

Az egykori horogkeresztes gonosztevőből — zsidó hűközségi előjáró helyett — most fogháztöltelék lesz. De könnyen lehetséges az is, hogy akasztófára kerül.

★

A NURNBERGBEN HALALRA-ITELT Blobel tábornok a következő szavakkal indokolta meg fellebbezését:

— Nem igaz, hogy részem volt 60.000 zsidó meggyilkolásában. Csupán 10.000 zsidó meggyilkolásánál segédkeztem.

★

AZ AMERIKAI POSTA új bélyegeket bocsájtott ki, amelyen az a négy tábori lelkész látható, aki a „Dorchester” csapatszallító hajó elsüllyedésekor nem vett részt a mentőesőnek felé való tolongásban, hanem ott maradt a hajó fedélzetén, és megáldva a menekülőket, együtt merült a hullámokba.

A négy fős pap egyike, mint tudjuk, Alexander D. Goode washingtoni rabbi volt, s így most az amerikai zsidóság egyik rabbija is rákerült az új postabélyegekre.

★

AZ ÚJ INDIAI ALKOTMANY teljes jogegyenlőséget biztosít minden polgárnak és így az indiai zsidóság sorsának elővendő alakulása elé — mint a zürichi „Israelitisches Wochenblatt” írja — teljes nyugalommal nézhetünk.

Indiában 23.000 zsidó él. Gandhi, Nehru és India egyéb igazi vezetői mindig toleranciát mutattak a zsidók iránt. Sok indiai zsidó család gyökerei visszanyulnak a XVIII. századig és ezeknek a családtagjai, mint igazi indiai hazafiak, sokat tettek India fejlődése érdekében. Körülbelül 10.000 olyan „benszületett” zsidó is van Indiában, akik évszázados multra tekinthettek vissza, és bár jó zsidók, teljesen átvették az ország nyelvét és szokásait. Ezek a zsidók teljes harmóniában élnek India más lakosaival és az indiai közéletben is sok esetben jelentős funkciókat töltenek be.

★

NEM LEHET VALAMI NÉPSZERŰ az antiszemitizmus ügye Olaszországban, ha még az MSI, az olasz neofasizták pártja — amely egyébként mindössze 5 mandátumot szerzett a legutóbbi választásokon — is szükségesnek tartotta kijelenteni, hogy: „A római gellő lakóinak legutóbbi bánásmozását nem az MSI jogjai követik el, hanem ismeretlen elemek.”

A neofasizta párt kommunikáját Giorgio Almirante, a párt sajtófőnöke írta alá, akit „olasz Göbbels”-nek neveznek baloldali körökben és akiről kiderült, hogy a faj védelme című olasz fasizta folyóirat állandó munkatársa volt.

Az „olasz Göbbels” jelezte, hogy nagyon jól látja a Göbbels

is „ismeretlen elemek” garázdálkodásáról beszélt 1938 tavaszán, amikor az első nagyobb arányú szervezett zsidóellenes akciót irányította. A fasizták szótárában nagyon is gyakori kifejezés az „ismeretlen elemek”, de a világ már tudja, hogy ilyenkor kiket kell érteni!

★

AZ ÚJ CSEHSZLOVAK ALKOTMANY 37. szakasza következőképpen hangzik:

„Tilos bármilyen módon terjeszteni a náciizmust és fasizmust, a faji és vallási türelmetlenséget, valamint a nemzeti soványizmust.”

★

AZ AMERIKAI ZSIDÓ KONGRESSZUS elhatározta, hogy küzdelmet indít az Egyesült Államok területén minden „bőrszínen alapuló” megkülönböztetés ellen. Követeli, hogy szüntessék meg a négerek társadalmi háttérbeszorítását és vessenek véget annak a rendszernek, amely bizonyos területekről valóssággal kizárja a japánokat. Az Amerikai Zsidó Kongresszus beadványt intézett a Legfelsőbb Bírósághoz és kérte, hogy az helyezze hatályon kívül a japánok letelepedési tilalmát tartalmazó kaliforniai törvényt, továbbá a japánoknak a kaliforniai halászati iparból való kizárásáról szóló rendelkezéseket.

Az Amerikai Zsidó Kongresszus elhatározta, és a határozaton alapuló gyakorlati lépések azt mutatják, hogy senkinek érte meg úgy az üldözöttek és mellözöttek keserveit és sérelmeit, mint a zsidók, akik maguk is az üldözöttek és mellözöttek sorába tartoztak évezredek keresztlé, sőt tartoznak némely helyen sok tekintetben még ma is.

Az ősi zsidó tanítások szellemében és a legkorszerűbb szociális követelmények jegyében járt el az Amerikai Zsidó Kongresszus, amikor szót emelt a négerkért és japánokért, s ezekkel a szavakkal fejezte be érdekes és nagy felitűnést kelő határozatát: „A faji szempontok bármilyen figyelembevétele összejárhatatlan a demokrácia intézményeivel.”

★

A NEMETORSZÁGI TEMETŐ-KOMBOLÁSOK nap-nap után folytatódnak.

A közelmúlt napokban a Hannover melletti Hechberg temetőjének 70 sírkövét döntötték fel.

A náciak, ha nem pusztíthatnak élő zsidókat, a halott zsidók nyugalmaát dölják fel.

Egyetlen lista a hitközségi választáson

A Pesti Izraelita Hitközség Választási Bizottsága ezennel közhirrre teszi, hogy figyelemmel arra, miszerint csak **egy szabályszerű jelölti lajstrom érkezett**, az 1948. évi május 23-ik napjára kitűzött Pesti Izraelita Hitközség **képviselőtestületi választása elmarad.**

Budapest, 1948 május hó 19.

dr. Szűcs József s. k.
választási bizottsági elnök.

★

A Választási Bizottság május 19-én tartott ülésén az alapszabályok rendelkezésének értelmében a Zsidó Egység Demokratikus Hitközségi Párt és a Magyar Cionista Szövetség Választási Pártja Együttes Blokkjának jelöltjeit megválasztottaknak mondotta ki.

A magyar zsidóság ünnepli az önálló Zsidó Államot és Erechősi küzdőit

A „Könyvek Könyvének” szelleme győzött a Fehér Könyv politikája felett. Május 15-én hirdette ki David Ben-Gurion miniszterelnök és főparancsnok a Zsidó Állam megalakulását. A világ demokratikus népei, mint az igazság és haladás győzelmét könyvelhetik el a Zsidó Állam létrejöttét. A zsidóság pedig úgy érzi, hogy megvalósultak azok az ígéretek, amelyeket a proféták hirdettek Izrael népének. Ismét épül az ország és a világ minden sarkából elindulnak a zsidók az ősi-uj-honba. Az egyik szemük könnyezik, a másik mosolyog. Határtalan az örömmük, mert beteljesedett az, amiért kétezer éven keresztül imádkoztunk és sóvárogtunk, de könnyezik azokért az ál-

dozatokért, amelyeket egy imperialista nagyhatalom árnyékolása az utolsó pillanatban is megkövetelt Erech Izrael népétől. Ezek az áldozatok azonban nem hiába valók. Hősök teljesítik kötelességüket hazájukkal, népükkel szemben. S ebben az egyedülálló történelmi pillanatban, tudjuk azt, hogy többé nem vagyunk egyedül. A frontok kialakultak: a zsidó nép mellé állottak a világ haladó erői, Moszkvában, Párisban és Washingtonban egyaránt. Palesztina hősök véréből áztatott földjén győzött a lenini-sztálini nemzeti-ségi elv, s a döntő pillanatban az amerikai állásfoglalásban is Washington, Lincoln Ábrahám és Franklin Delano Roosevelt szelleme győzött az olajtrösztök intrikái felett.

A szemünk láttára teljesedett be a Midras-bölesének ígérete: tűzben és vérben pusztul el Jeruzsálem, lápokban és vérben fog újra felépülni.

A Zsidó Államot az imperializmus közelkeleti csatlósai már rögtön a megszületése pillanatában meg akarták fojtani. Most is beigazolódott azonban az, hogy egy szabadságért küzdő népet még a tulerő sem tudja elpusztítani. Amikor e sorokat írjuk, repülőgépek bombázzák azokat a városokat és falvakat, amelyeket zsidó munkások építettek. De a fasizmus csatlósainak és zsoldosainak mihamar alkalmuk lesz meggyőződni arról, hogy mit jelent az, amikor egy nép ragad fegyvert s harcol progresszív életformájának a biztosítá-

sáért zsákmányra éhes banditák és rablók ellen!

A Szovjetunió és Amerika elismerése után nem vitán kívül, hogy a Zsidó Állam megbirkózik majd ellenségeivel, békét teremt szomszédaival, megtalálja az együttműködés útját az arab dolgozókkal s hozzáláthat békés alkotó munkájának a folytatásához. A magyar zsidóság, mint az alatt következő tudósításokból kitűnik, túlradó örömmel fogadta a Zsidó Állam kikiáltásának a híré. A Pesti Izr. Hitközség templomaiban hódolt a hősök előtt, akiknek önfeláldozó harca vitta ki a Zsidó Állam megvalósulását. E héten, pénteken este és szombaton délelőtt a Pesti Izr. Hitközség minden templomában **ünnepi istentisztelet** lesz.

Izrael Állam megalakulásának ünnepe Herzl templomában

Május 15-én, szombat délelőtt ünnepélyes Istentisztelet volt Izrael Államának kikiáltása napján a Dohány-utcai templomban, amelynek közelében született Herzl Tivadar, akinek álma a Zsidó Államról próféciájának megfelelően 50 év múlva valósult meg és aki gyermekkorában, ünnepnapokon a Dohány-utcai templomban imádkozott édesatyja mellett.

A szombat délelőtti Istentisztelet a nagy történelmi esemény alkalmából az egész Hallel ima recitálásával kezdődött.

Dr. Herskovits Fábán pesti rabbi beszédét a „Schechejanu“ áldásmondattal kezdte, amelyet a közönség állva és meghalottan mondott utána. Beszédében rámutatott arra, hogy ennek az áldásmondatnak aktualitása sokszoros, „mivel ezáltal nem a világ népei, — amelyek között olyan kevés az igazság és szabadság öszinte harcosa és oly sok a hamisság, — a család álnokság szolgálatja — mondották ki a Zsidó Állam megalakulását, hanem maga a zsidó nép, a maga akaratának, életerejének ellenállhatatlan erejével. Ujra megismétlődött — ugymond — a nagy történelmi csoda: „És volt az éjszaka közepén“ és megteremtődött a 2000 éves álom, az új zsidó ország. Isten megszentelte azt a szombatot, inkább, mint az összes többi szombatokat, mert újra „befejeződött az Égnek és a Földnek megteremtése“ és megint szilárd föld van a 2000 évig bolyongott és üldözött zsidó nép lába alatt, megint szabad és kék ég domborul a zsidó nép feje fölött, amelyet az elmúlt 2000 év folyamán annyi üldöztetés és megaláztatás ért.

Ezután hálát mondott a Szovjetunióknak, amely elsősorban és legteljesebben támogatta ezekben a történelmi pillanatokban a zsidó nép igazságának ügyét és kérte a Mindenható áldását az igazság és a szabadság igazi erőire és hatalmaira, hogy azok most már együtt Izrael Államával viessék győzelemre az elnyomás és hazugság gonosz pusztító erőivel szemben a szabadság és igazi demokrácia szellemét. Majd a hála és büszkeség szavaival emlékezett meg a megteremtett Zsidó Állam nagy prófétájáról, Herzl Tivadarról, nagy és lelkes munkatársairól, ahalucok csodálatos

nemzedékeiről, az egész világ mély tiszteletével körülvelt hősről, akik példátlan bátorsággal és enberi nagysággal küzdöttek és ontják véréket népünk szabadságáért. És végül a zsidó élet tradíciójáról, ünnepeiről, imáiról és templomairól, amelyek 2000 év minden szörnyűsége közepette is olyan mélységes erővel őrizték meg a zsidó lélekben Cionnak szeretetét.

A galut véget ért — folytatta — és búcsúzva a 2000 éves galuttól, semmi bánkódás nem zavarja boldogságunk ujjongó érzéseit. Kétséghejlettön kevés volt a fény és a derű és megdöbbentően és elborzítatlanul sok volt a gyász, a fájdalom, a pusztulás, amelyet a világ népei az elmúlt 20 évszázad folyamán reánk zúdítottak. A babiloni

fogságból visszalért felszabaduló sírva fakadtak, visszaemlékezve az első szentély diosőségére. Ha ebben a pillanatban a mi lelkünk is keserűséggel telik meg és szemünkbe könnyek szöknek, az nem az elmúlt idők szépsége és diosősége miatt történik, hanem a sok gyász, vér, pusztulás, pogromok, máglyák, gétók, gázkamrák, testvéreink számtalan millióinak pusztulása miatt, amit ez a 2000 éves múlt jelentett a számunkra. Ami szellemi érték felmerült, azt magunkkal viszük szabad életünk jövőjébe. Kevésszámú nagy barátainkra mindig kegyelettel és hálával emlékezünk majd, de soha nem felejjük el az átért szörnyűségeket sem.

A honfoglalások mindig áldo-

zatbemutatással kezdődnek. Az áldozathozatalnak súlyos és szent pillanatait éljük most és ezekben mindnyájunknak kivétel nélkül és lelkesedéssel kell részt venni. Ennek feltétele azonban mindenekelőtt minden zsidó erőnek testvéri és békés összetartozása és együttműködése. Nincs és nem lehet ok, amelynek nem kell feltétlenül elnémulnia ennek a kötelességnek szentsége előtt.

Végül imát mondott Izrael Államára, annak kormányára és kérte a Mindenhatót, hogy mielőbb véget érjenek a pusztulás és vérontás szomorú órái és megkezdődjék a szabadság és béke munkájának boldog korszaka. A beszéd után nyitott frigszekrény előtt elénekelt a közönség a Hatikvát, amely — a beszéd bejelentése szerint — ezután minden péntek és ünnepesti Istentisztelet végén fel fog hangzani az eddig befejező kaddis ima után, hogy a zsidó ember ünnepnapjain ne a gyásznak, hanem a Vigasztalásnak, a Reménynek hangulatával térjen templomából otthonába.

A Zsidó Állam megalakulása alkalmából a Pesti Izraelita Hitközség összes templomaiban május 21-én, pénteken este 8 órakor hálaadó istentisztelet lesz

A Zsidó Állam kiküldötteinek fogadása a Magyar Cionista Szövetségben

Vasárnap délelőtt, a független demokratikus Zsidó Állam kikiáltásának a megünneplésére, Erec Jisrael kiküldöttei: dr. Szőnyi Géza és dr. Klein Imre fogadást rendeztek a Magyar Cionista Szövetség disztermében. A fogadáson megjelentek a Magyar Cionista Szövetség vezetői, az ifjúsági mozgalmak és a cionista intézmények kiküldöttei. Dr. Szőnyi Géza, mint vendéglátó üdvözölte a megjelenteket a Zsidó Állam nevében. Bejelentette, hogy az Arab Liga tagállamai megindították a támadást a fiatal Zsidó Állam ellen. A zsidó nép felvette a küzdelmet és önfeláldozóan harcol. (A megjelentek egyperces felállással hódoltak az elesett hősök emléke előtt.) Ciprus szigéről hetenként 2500 zsidó indul el. A németországi amerikai zóna parancsnoka nyilatkozatot adott, hogy minden rendelkezésre álló erővel elősegíti az alijázást. Szőnyi dr. a zsidó nép háláját fejezte ki a Szovjetuniónak és szövetségeseinek, akik határozott állásfoglalásukkal elősegítették a zsidó állam megteremtését.

Bisseliches Mózes, a Magyar Cionista Szövetség elnöke beszédében történelmi visszapillantást vetett arra a fejlődésre, amelyen a zsidó nép Herzl fellépésétől kezdve a mai napig keresztülment. A zsidó állam kikiáltása olyan történelmi esemény, amelyre megrendülten vártunk. A zsidó népnek ma már van hazája, mégpedig régi otthonában. A galut zsidóságnak az a kötelessége, hogy támogassa Erec Jisrael bátor és önfeláldozó harcosait.

Dr. Dénes Béla, az Ichud-Mapáj nevében szólalt fel s hangsúlyozta, hogy a zsidó nép állama szocialista ország lesz. Ez a terv nem új, mert az életbe való átültetését már akkor megkezdte a chalucok, amikor a kollektív élet hirdetése a világ igen nagy részén még nem volt divat. Dr. Kertész Sándor, az Achdut-Avoda nevében köszöntötte a zsidó államot s meggyőzően fejtegette, hogy a galutban élő zsidóságnak meg kell végre tanulnia a héber nyelvet. A pártiszemponlok alárendelését kérte, a zsidó nép életfontosságú érdekeinek. Dr. Kulcsár István,

a Borochof kör nevében szólalt fel és ismertette azokat az erőket, amelyek ma a zsidó nép mellett, vagy a zsidó nép ellen vonulnak fel. Dr. Izsák Ede, a magyarországi cionizmus uttörőitől emlékezett meg. Dr. Buk Miklós történetsszociológiai alapon méltatta a zsidó nép nemzetté való fejlődését. Gács Teri azokról az érzelmekről beszélt, amelyeket a zsidó állam kikiáltásának ténye keltett a zsidóság hű fiaiban. Chajim Willner héber nyelven tolmácsolta az erec jiszraeli Mizrahi üdvözlését. Dan Livni a marxista-cionista ifjúság, Biedermann Oszkár a Klal, Szekulesz László a Mizrahi nevében szólaltak fel. Dr. Klein Imre, mint vendéglátó mondott lelkisítő zárószót és azt a reményt fejezte ki, hogy a zsidó nép fiainak hősiessége, dolgozó népének szorgalma, mihamarabb megindítja az alkotó életet Erec Jisraelben. Az ünnepség a Hatikva eléneklésével ért véget.

A budai hitközség templomaiban

A Zsidó Állam kikiáltásának és az első zsidó kormány hivatallépésének megünneplésére péntek este, f. hó 14-én nagy számú közönség gyűlt egybe a budai hitközség templomaiban. A közönség mindkét templomban meghatódottan és megrendülve hallgatta a prédikációt és a Jeruzsálem építéséért való imádságokat. A hitközség épületét kék-fehér zászlók díszítették.

Jugoszláviában az antiszemitizmus megszűntnek mondható — jelentette ki a jugoszláv külügyminiszter

M. Stanoje Simić jugoszláv külügyminiszter, az elmúlt héten kihallgatáson fogadta A. L. Eastermann, a Zsidó Világkongresszus politikai főtitkárát, aki keleteurópai körútja során meglátogatta a jugoszláv-zsidóság képviselőit is. Stanoje Simić őszinte szívéllyel beszélgetett el Eastermannal, a jugoszláv zsidóság helyzetéről. Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a jugoszláv zsidók teljes jogú polgárai a délszláv népi demokráciának, fenntarthatják intézményeiket, szervezeteiket és fejleszthetik sajátos életformájukat. A faji megkülönböztetésnek nincs helye az új demokratikus Jugoszláviában, ahol mindenki bajtársként dolgozik az ország újjáépítésén. A népi közlésség éppen úgy, mint Kelet-Európa többi nemzete, törvényeket hozott a faji, felekezeti és nemzetiségi igazság, tisztaság és hangulatosság ellen, amelyet büntető cselekménynek nyilvánított.

Erre az intézkedésre azért volt szükség, hogy kiirtsák a közlekedést azokat a nyomokat, amelyeket a fasiszta propaganda hagyott hátra. Ennek a határozott és erőteljes intézkedésnek tudható be, hogy ma, Jugoszláviában az antiszemitizmus megszűntnek mondható.

A. L. Eastermann M. Leo Matlessal, a jugoszláv külügyminisztérium nemzetközi szervezeteivel foglalkozó ügyosztályának vezetőjével is részletesen megbeszélte az idősebb zsidó problémákat s különösen azokról a kérdésekről folytattak eszmecsereket, amelyeket az elmúlt hetekben vittek az Egyesült Nemzetek Bizottságai elé. M. Matless biztositotta Eastermann, Jugoszlávia kormánya támogatni fogja azokat a javaslatokat, amelyeket a Zsidó Világkongresszus terjeszt az Egyesült Nemzetek elé és megelégedéssel vette tudomásul, hogy a Zsidó Világkongresszus most kezdődő második ülészakán a jugoszláv zsidóság képviselői is részt vesznek. A Zsidó Világkongresszus és a Jugoszláv Zsidó Hitközség Szövetségének Végrehajtó

Bizottsága közötti viszony igen szívélyes és az együttműködés zavartalan. Eastermann tárgyalta a Szövetség vezetőjével, a június 27-én megnyíló, Montreuxban megtartandó második ülészakáról is, amelyen a Zsidó Világkongresszus a világ zsidóságának minden fontosabb és életbevágóbb problémáját meg tárgyalja. Eastermann tiszteletére Belgrádban, a Jugoszláv Zsidó Hitközség Szövetsége ünnepi ülést tartott, amelyen dr. Albert Vajs üdvözlötte a Zsidó Világkongresszus képviselőjét s kifejezte azt az őszinte nagyrabecsülést, amelyet a Zsidó Világkongresszus iránt érez a jugoszláv-zsidóság.

Szociológiai Kutatás a varsói egyetemen

A varsói egyetem szociológiai szemináriuma nemrégiben megkezdte a lengyelországi moradok zsidóság tanulmányozását. Az egyetem minden egyes zsidónak huszonhárom kérdést tartalmazó kérdőívet küldött el. A huszonhárom kérdés közül, mint igen jellemző, tizenegy kérdést közlünk: Milyen etnikai csoporthoz tartozik Ön? Melyik országot tekinti hazájának? Nemzeti ön tudata szenvedett-e valamilyen változást? Ha igen, milyen fajta változást és milyen befolyások felelősek ezért a változásért? Mi az Ön mindennapi nyelve és melyik nyelven fejezi ki magát legkönnyebben? Milyen mértékben ismeri a zsidó nyelvet? Mi a magatartása a zsidó állam eszméje iránt? Mi az Ön magatartása a zsidók asszimilációjának kérdése tekintetében? Mi a véleménye a lengyel zsidóság faji és kulturális lényegének megőrzéséről? Közösséget érez-e Ön a más országokban lakó zsidókkal? Szándékában áll-e Önnek Lengyelországban maradni? Ha nem, miért? És mik a tervei a jövőre? Mi az Ön magatartása a vallással kapcsolatban? Hisz-e Ön Istenben és vallástartó zsidó-e Ön?

Hitközségi zárszámadás

Irta: dr. Balázs József ny. pénzügyminiszteri tanácsos, a VIII. ker.-körzet elnökhelyettese

Ma kaptam kézhez a Pesti Izraelita Hitközség 1946—1947. évre szóló zárszámadását. Több évtizedet töltöttem el állami pénzügyi szolgálatban és így kellő gyakorlatot szereztem, hogy bármilyen közéleti gazdálkodást szakszerűen meg tudjak ítélni.

Az előttem fekvő számadást és annak indokolását alaposan tanulmányoztam. Tanulmányoztam azért is, mert oly időre szűl, amidőn az egész gazdasági életünk romokban hevert és előről kellett mindent kezdeni. Precíz, lelkiismeretes és szakszerű munka. Büszkén tekinthetünk minden részleteiben is a beletjesztett munkára.

Első eredménye az lesz, hogy teljesen széjjel foszlauak azok a koholt mesék, melyeket lelkellen, zsidó mivoltukból teljesen kivetkőzött emberek tendenciózus hírverése terjesztett, hogy csak a Joint támogatásból élünk. Gondolva ezek a bajkeverők, hogy avataltan emberek előtt ez a manőver sikeres választási agitáció lehet.

Az előterjesztett számadás teljesen megdönti a hamis hírverést. A számadás minden tétele azt mutatja, hogy a hitközség bevétele minden vonalon oly forrásból ered, ahogyan tételek törvényeink előírják és megengedik. Öntudatos zsidó érzéssel rendelkező hittestvéreink áldozatkészsége teremti elő a bevételeket. Egyszerű dolgozó emberek adójából, adományából hozta rendbe a vezetőség a hitközség pénzügyi helyzetét és tartja fenn és fejleszt a különböző hitközségi intézményeket. Igen, meleg zsidó szívvel bíró hittestvéreink áldozatkészsége eredményezte azt, hogy ma élünk és tudjuk fenntartani és fejleszteni intézményeinket. Oly megnyugtató magatartás, mely alapot nyújt arra nézve, hogy a jövőben is élni fogunk. A Joint juttatást szinte teljes egészében további hasznos építésre fordították.

Nagyon becsés és lélekemelő magatartás. Közludomású tény, hogy azok a nagy adózók, kik egykor legfontosabb pillérei voltak a hitközség egész gazdasági életének, ma tulnyomórészt nem teljesíthetik régi kötelezettségeiket. Ami ma adóban, adományban és egyébben befolyik, a kis ember teljesítménye.

De meg kell állapítani azt is, hogy hiába volna az adózók minden áldozatkészsége, ha a hitközség vezetői nem oly mó-

don használnák fel a befolyt bevételeket, ahol a legtermékenyebb eredményt lehet elérni. Ha oly emberek irányítanák a hitközség gazdasági életét, kik nincsenek tisztában a felhasználás sorrendjével és arányával, hiába volna minden áldozatkészség, a bevételek felhasználása nem volna termelékeny.

A számadás és annak indokolása, valamint a rendelkezésre bocsátott adatok, meggyőzhetnek minden szakembert és jóindulatú hittestvért, hogy a hitközség egész gazdasági irányítása, kiváló, lelkiismeretes szakemberek kezében van lebíró. Kellő biztosíték a jövőre nézve.

Szétfoszlik a lelketlen, alap nélküli propaganda. Mi öntudatos hittestvérek, csak még nagyobb lelkesedéssel mindent meg fogunk tenni, hogy a május hó 23-án megtartandó választáson csak azok kerüljenek a hitközség élére, kik ily kiváló és megnyugtató munkát végeztek. Kiváló munkát, mert hiszen, a semmiből kellett talpra állítani és megszervezni az egész hitközséget. Lelket, erőt önteni az agyonsanyargott, reményvesztett és gazdaságilag elpusztult magyar zsidóságba.

Mindent meg kell tennünk, hogy a bajkeverők egyszer és mindenkorra eltűnjenek a hitközség életéből.

Mosonmagyaróvár Izraelita Járashitközség

Mosonmagyaróvár és környékéről elhurcolt és mártírháttal halt deportált és munkaszolgálatos hittestvérek emlékeztetőre, hitközségünk **EMLEKTÁBLÁI** állít fel.

Felkérjük megalapozott, akik hozzátudásukkal nyelvet megőrzésükön ösztönöznek, hogy ezen emléktáblákat legelőbb június 15-ig hitközségünk emléktáblái bizottságunknál bejelenteni és veselkedjenek.

MOSONMAGYARÓVÁRI IZR. JÁRASHITKÖZSÉG

Az „ORT“ Országos Továbbképző Társaság tanmühelyei

Május végén:

1 villanyszerelő; 2 rádiószerező tanmühelyeink munkái megkezdődnek. Kérjük mindazokat, akik részt kívánnak venni, jelentkezzenek azonnal az „ORT“ Társaság irodájában, VII. Erzsébet-körút 32.

ORTHODOX család keres 2 éves leánykáját mellé imádkozni kívánó adó gyakorlati. Jelenlegi körzet bármelyik dőltűm 4-6 körzet. Éva. 17. 1. 4.

BALLON átlátszó-, eső-, vihar- és lódenkabát
Márton és Szász V., Gróf Teleki Pál-utca 3.

Megindult az új zsidó szociális gondoskodás munkája

„Központi Szociális Jóléti Osztály”-t hoztak létre — Cél: a családvédelem

Az „Uj Élet” hasábjain jelentette be először dr. Szűcs Géza elnök, hogy az O. Zs. S. B. tevékenysége alapvetően megváltozik és a jövőli intézménynél az eddigi segélyezés helyébe, a szociális gondoskodás lépelt.

Megalakult a „Központi Szociális Jóléti Osztály”, amely Mrs. Jacobsonnak — az AJDC. magyarországi igazgatója hitvése — az amerikai egyetemen szerzett tudás és európai országokban nyert tapasztalatok alapján kiépített „családvédelem” keretében a valójában ráhagyott öregek, árvák, munkaképtelenek, létfenntartást igénylők biztosítani, ugyanakkor — a Joint és a magyar zsidók összefogása folytán — a dolgozni tudók kenyérkereseti lehetőségéről gondoskodnak.

A magyar zsidóság életére kiható új munkának terveit, az elmúlt hóten megindult „szociális gondozói” tanfolyam megnyitását körvonalazták a szászóven főnyi hallgatóság előtt. — Ezek — az előzetes képesítésvizsgálatokon áttekint — gondozók fogják ezután a családvédelem ellátni, hogy ezen belül az elesettek emberibb életfeltételekhez jussanak.

A megnyitón a tanfolyam vezetőjének, dr. Pásztor József főtitkárának, rövid ismertetése után Vida Miklós, a budapesti segélyezés elnöke meleg szavakkal mutatót arra, hogy az igazi szociális megsegítés korának elindítása elsősorban a magyarországi zsidóság helyzete iránt nagy megértést tanúsító Mr. Jacobson igazgatónak és Mrs. Jacobsonnak, akinek elgondolásai alapján a családvédelem megindult, továbbá dr. Szűcs Gézának, az O. Zs. S. B. elnökének és a Joint committee tagjainak köszönhető. — Megállapította, hogy a rendszerváltozás bizonyos foku leépítést és az intézménynél szükségessé, azonban a törekvés a szociális átépítésre, de még inkább a felépítésre irányul.

Utána Mr. Jacobson, az AJDC. igazgatója a Jointnak, a világ legnagyobb jóléti intézményének Sanghainól-Cyprusig kiterjedő működését ismertetle.

Mint mondotta az elmúlt évben is ötmillió amerikai zsidó, közel hetvenmillió dollárt adományozott önkéntesen a részorultaknak és 1947. évben 750.000 személynek adtak készpénz segélyt és 375 népkönyvből 110.000 elbátlan elclmezéséről gondoskodtak. A hulléri örület pusztítása után — a Szovjet Unió területén kívül — 182.000 zsidó gyermek maradt életben, ebből a Joint az elmúlt évben 137.000 gyermekről gondoskodott, 31.000 árva, illetve félárva az AJDC. 820 otthonában nyert

elhelyezést. Elmulit évben 85.000 tanulóknak tették lehetővé tanulmányaik folytatását. Ugyancsak 1947-ben 380 gyógyintézményt támogattak és 93.000 beteg gyógyításáról gondoskodtak.

Az elmúlt évben az életben maradt magyarországi zsidóság fele fordult a Jointhoz élelem és pénztámogatásért. Magyarországra ebben az egyetlen évben 8.500.000 font élelemmel küldtek. — Az országban 14 zsidó elemi, 5 zsidó feist és 1 zsidó ipariskolát támogatnak. — A magyar zsidóság szociális jólétének emelése érdekében a Joint az 1947. évi költségvetésének husz százalékát utalta az itteni segélyezésre.

A szociális tevékenységgel párhuzamosan munkába állítják a dolgozni tudókat és 1947. évben már 40.000 családfenntartót állítottak — 229 termelészövetkezet, 36 hitelszövetkezet és számos üzem keretében. — Magyarországra a legjobb szakembereket Mr. Aaron Berkowitrot küldték ki ennek a feladatnak elvégzésére és az itteni zsidóság munkáját beillesztik az ország újjáépítésébe. Hangsúlyozta, hogy a Joint munkájának időtartama bizonytalan, de kétségtelen, hogy ez a teljesen politikamentes, rászoruló zsidók megsegítése érdekében fáradozó intézmény magyarországi szerve a dr. Szűcs Géza elnöksége alatt működő O. Zs. S. B.-vel karöltve, a legjobb munkát fogja végezni.

Ezután dr. Szűcs Géza elnök beszédében rámutatott arra, hogy a Joint Magyarországon a magyar zsidóság csuszszerveinek közreműködésével, de kizárólag az AJDC. anyagi és erkölcsi támogatásával történik. Ennek a munkának a felszabadulást követő időben egyetlen célja volt, az amerikai zsidóság segítségével gyorsan eljuttatni és így feladatát nem végezhetle el tervszerűen. Az ország újjáépítése, a belső stabilizáció lehetővé tette a jól átgondolt munkát és az adminisztrációs költségek csökkentésével, a segélyezési ágazatok központosításával emelni tudják a jutalmakat és a pillanatnyi támogatás helyébe a családvédelem kerül. Megalakult a „Központi Szociális Jóléti Osztály” és az elavult

módszerek helyett, hasznos terveket hajti majd keresztül.

Mrs. Jacobson teljes képet mutató szakelőadásában ismertette a családvédelem fontosságát és rámutatott arra, hogy a helyes segítési munkának csak egy cél kell szemelőtt tartania: a szociális jólét emelését. Részletes oktatást nyújtott arról, hogy a munkát miként kell gyakorlatilag keresztülvinni és előadásával kezdetét vette a

gondozói tanfolyam, amely egyben nyilatnyává lett a magyar zsidóság emberibb életének...

A Központi Üzemi Bizottság részéről Földes László elnök, köszönti az új szociális rendszer bevezetését, amely — mint hangsúlyozta — nagy segítséget nyújt a népi demokráciának és a kormánytényezőkben teljes a megértés a Joint munkája iránt,

(ják)

Szovjet-zsidó hiradó

„A népek barátsága”

„Amidőn szerte a világon a „faji gondolat” babonája ködösítette el az értelmet, amelyek kórokozói ma is fertőzik az emberek tisztánlátását, ugyanakkor a szlámi alkotmány a különböző népek harmonikus együttélésének csodálatraméltó példáját valóstította meg a Szovjetunióban.”

E szavakkal vezeti be J. Fejer, a kiváló szovjet-zsidó költő „A népek barátsága” című versgyűjteményről írott ismertetését.

Ez a könyv, harmadik kötele annak a sorozatnak, amelyik a népek között való barátság eszméjét hirdeti.

Orosz, ukrán, örmény, grúz, jiddis stb költők vallanak hitet a népek testvériségéről. Az egykor ellenséges népek most egymást köszöntik. Így üdvözlők többek között a zsidóságot is az orosz és ukrán költők, ékes bizonyítékául annak, hogy a társadalmi osztálykülönbségek megszüntetése, valamint a nevelés alkalmas a gyűlölködés kiküszöbölésére.

Eirobidzsán

A szovjet-távolkelet textil-szükségletét az autonóm zsidó terület — Birobidzsán — látja el.

Az elmúlt hónapban kiadott jelentés a fonó-szövőipar nagyarányú fellendüléséről számol be. Egyébként az odesszai kerületből ismét nagyszámu zsidó munkáscsoport indult el Birobidzsánba.

Gorkij és a zsidók

A világghírű orosz író 80. születési évfordulója alkalmából a szovjet-zsidó sajtó kiemeli, hogy

Gorkijt mily meleg kapcsolatok fűzték a zsidósághoz.

1906-ban írta: „Gyermekkorom óta mély rokonszenv kapcsol a zsidókhoz. Életem e korszakának legszebb emlékeit a zsidóknak köszönhetem. Nagyra értékelem lelkijüket és szellemüket.”

A cári uralom idején a zsidó munkásmozgalom lelkes támogatója volt, majd a szovjet zsidó irodalom fejlődésének elősegítője. Mély barátság kötötte össze Solem Alechemmel, a szegény zsidók nagy ábrázolójával.

Igen nagyra értékelte a zsidóság forradalmi szerepét. Több írásában ábrázol zsidó alakokat (Legenda egy zsidóról. — Pogorom. — Az ifjú. — Az első szerelem története. — Klim Szamjin élete.). Halála után, irodalmi hagyatékában egy teljesen befejezett filmscenáriumot találtak „Egy zsidó élete” címen. A film hőse Avrom, aki az 1905-ös forradalomban az elnyomott zsidóságért és proletáriátusért áldozta fel életét.

(v. b.)

Nyilatkozat

Kijelentem, hogy a „Körzeti Hírek” című időszakai sajtótermékben dr. Halász Jenő szerkesztő urral kapcsolatban megjelent közleményemet téves információk alapján írtam. Nevezett személyében megbánlan nem kívántam s ezért sajnálom, hogy a szóbanlevő közlemény annakidején megjelent.

DOMONKOS MIKSA

UTAZIK?

Használt és új.

bőröndök és hajóköfferek

nagy választékban. Javítást vállalok.

Láng Népszínház-u. 21

Tel.: 135-033. Szombaton zárva

15-16 ÉVES orth. fiú tanoncok felvesznek. Stern-étterem, Rumbach Selymlyén-u. 10.

HASKÓ MÉRNÖK CIÁNOZ

Telefon 222-223. CONTACT porrai írt poloskát garanciával, szobánként 30 Ft-tól. Kórházak, pénzlők, szállodák karbantartása

Rongyaiból

megúnt, elviselt kötött holmiaiból, gyönyörű torontáli szőnyeget készít Ehrenfeldné VII. Izabella-u. 67

Megalakult a harmadik Zsidó Állam, az első szocialista zsidó köztársaság

Kétezer évi álmodozás után a zsidó nép a cselekvés útjára tért. Álmok helyett földet művelt, fogadkozások helyett valóban visszatért Erec Jisraelbe, a megvalósítás hatalmas eredménye alig ötven év után be következett. 5708 Ijjar hó 5-én, 1948 május 14-én megszületett a harmadik Zsidó Állam, az első zsidó köztársaság. A világ szocialista államainak száma eggyel szaporodott, az új állam kétségtelenül a zsidóság számára jelent a legtöbbet. Jelenti a Jisuv önállóságát és jelenti a galut megmaradásának lehetőségét. Jelenti a zsidó hazállanság és a zsidóság meghatározásában mutatkozó ingadozások megszűnését. Jelenti azt, hogy egyenrangúak lettünk a föld minden népével. Ezért a hét nagy eseménye nem az, hogy megtámadták a Zsidó Államot, hanem az, hogy megalakult a Zsidó Állam.

Ben Gurion az első ideiglenes zsidó kormány miniszterelnöke péntek délelőtt össze hívta Tel-Avivba az ideiglenes nemzetgyűlést, azért, hogy azon bejelentse a Zsidó Állam éjféltől kezdődő megalakulását. A pénteki deklaráción azért volt szükség, mert ezzel is tanúsítani akarták a

Sabbat szimbolikus uralmát a Zsidó Államban. Ben Gurion a következőket jelentette be:

„Ma éjféltől véget ér országunkban az angol mandátum. Ettől a pillanattól kezdve természetes és történelmi jogon, valamint az UNO rendelkezése alapján megalakult a Zsidó Állam. Ennek az országnak a területén arabok is élnek. Nekik, és mindenki másnak ezen a területen fajra, vallásra való tekintet nélkül teljes egyenjogúságot biztosítunk, mert országunk alkotmányát az Egyesült Nemzetek Szervezete alapokmányának megfelelően készítjük el. Megalakulásunkkal egyidejűleg kérjük a lehetőséget annak, hogy helyünket az Egyesült Nemzetek Szervezetében elfoglalhassuk.”

A nagy lelkesedéssel fogadott deklaráció után a Zsidó Állam nemzetgyűlése első hivatalos ülésén törvényt fogadott el. A törvény megszünteti a Zsidó Állam területére az 1939-es Fehér Könyv rendelkezéseit. A Zsidó Állam kormánya szabadon utazkedhetik a bevándorlás kérdésében és megszünteti a földvásárlást gátló eddigi rendelkezéseket.

tását, ellenkezőleg, ha a legparányibb lehetősége mutatkozott annak, hogy a döntés végrehajtását elősegíthetnék, azt megakadályozták, szabotálták. Vegyük tudomásul a jelenlevők, hogy az események túlhaladták az itt felsorolt javaslatokat. Palesztinával kapcsolatban csupán egyetlen tényről lehet beszélni: a Zsidó Állam de facto megalakult. A Zsidó Állam megalakulása a november 29-i döntés alapján történt. Nagy meglepetéssel látom azonban, hogy a jelenlevő arab államok, valamint Anglia és Amerika képviselői egyáltalában nem jelentik a november 29-i döntés másik részének végrehajtását: a palesztinai önálló arab állam megalakulását. Nem jelentik, mert az angolok és amerikaiak sohasem a palesztinai népek érdekelt és önállóságot tartották szem előtt, hanem saját imperialista és az olajirósztrók diktálta szempontjait.

0 ÓRA 15 PERC.

Az elnök megszakitja a tárgyalás menetét s a következőket jelenti be:

„Ebben a pillanatban kaptam az Egyesült Államok elnökének Mr. Trumannak az üzenetét. Az elnök kiáltványát, felolvasom: „Jelentést kaplam arról, hogy ma délután kihirdették Tel-Avivban a Zsidó Állam megalakulását. Az ideiglenes zsidó kormány kért juttatott el az USA kormányához elismertelése tárgyában. Bejelentem, hogy a Zsidó Állam területére vonatkozóan az ideiglenes zsidó kormányt ismerem el de facto illetékes szervnek.”

A bejelentés még a rádióon keresztül is tapasztalható kavargást keltett. Mint emléttük a Teljes Ülés éppen amerikai javaslatokat tárgyalta, amikor az elnök deklarációja megérkezett. Az elismertetés olyan váratlanul érkezett, hogy az USA UNO megbízottja öt perc múlva felállt és kijelentette, a bejelentést nem tudja még magáévá tenni, amíg más oldalról megerősítést nem kap. Az UNO rádióbenon-

dója is kétségesnek jelenti ennek következtében az előbbi deklaráció érvényességét. Később megérkezik Truman elhatározásának megerősítése. Gromikó kijelentései, valamint az USA elismerése után Guatemala, Ausztrália, Új Zéland is elismeri a Zsidó Államot. Ilyen körülmények között ninosen értelemszerűen a rendkívüli ülésszak további fenntartásának. Még elhatározzák, hogy az arab-zsidó ellentét megoldására az UNO követendő bizottságot küld Palesztinába, — személyi és gyakorlati kivétel tárgyában nincs intézkedés — majd az egy hónap óta tartó ülésszakot az elnök beereszti. Az egy hónapos ülésszak mérlege: a Szovjetunió és a demokratikus országok politikailag megakadályozták az UNO döntés megváltoztatását és ezzel jogilag alátámasztották a zsidó nép Palesztinában folyó gyakorlati munkáját a Zsidó Állam megalakítását.

Az elismertésekkel kapcsolatban meg kell állapítani ismét nem az a lényeg, hogy a new-yorki hárommillió zsidóság szervezésére gondolt Truman elnök elismerte a Zsidó Államot, hanem az, hogy a Zsidó Állam megalakult. Anglia azonban — a sajtó visszhangból követhető — igen rossz néven vette az amerikai Palesztina-politika újabb páfordulását. Az angol kormány egyelőre nem ismeri el a Zsidó Államot, otthagyták, illetőleg odaküldendő megbízottjának nem ad még követi rangot, hivatalos kijelentés szerint egyelőre várakozó álláspontot foglal el. A kormány megvárja vajjon a zsidó hadsereg megmarad-e csupán zsidó területen, a zsidó kormány elég erős lesz-e a belső rend fenntartására, a Zsidó Állam elegendő tud-e lenni nemzetközi kötelezettségeinek. Ez utóbbi feltételen mit ért az angol kormány — még egyelőre titok. Talán csak nem azt várja Bevin, hogy a szocialista Zsidó Állam imperialista célok szolgálatában támaszpontokat ad át Angliának? Bevin fogalmazásban ugyanis ezt jelentik a nemzetközi kötelezettségek.

A Zsidó Állam megalakulása elsöpörte az UNO egy hónap óta tanácskozó teljes ülését

MÁJUS 14, ESTE 11 ÓRA.

Rádiónk az UNO Lake Success-ben tanácskozó Teljes Ülésének ülésérmébe van bekapcsolva. A Teljes Ülés amerikai javaslatra még néhány órával a mandátum lejártá előtt olyan megoldási lehetőségekkel foglalkozik, amelyek lehetővé tennék a november 29-i döntés megváltoztatását. A cél ugyanis az, hogy ilymódon kihúzzák a Zsidó Állam megalakulása alól a legalitás talaját. Az angolszász államok a politikai bizottságban javaslatuk számára kis többséget tudnak elérni. Határozatát ez azonban csak a Teljes Ülés kétharmados többségével válik. Először kisebb jelentőségű javaslatlalt kapcsolatban kerül szavazásra a sor. A november 29-i döntés Jeruzsálemet önálló államnak nyilvánítja. Az új javaslat meghatározott időre ideiglenes gyámiságot kíván. Ha ezt megszavazták volna, úgy ez már precedenst jelentett volna a

november 29-i döntés megváltoztatására. Az elnök egymásután szólítja fel szavazásra az államok képviselőit, izgatottan lessük az eredményt. Örömmel tapasztaljuk, egyre szaporodik a „nem”-mel szavazók száma és egyre többen tartózkodnak a véleménynyilvánítástól. Végeredmény: a kísérlet megbukott, a november 29-i döntés megváltoztatása nem kapott kétharmados többséget.

¶12. Gromikó, a Szovjetunió képviselője emlékezik szölsára azzal a javaslattal kapcsolatban, amely Palesztina egész területét illetően kívánja megváltoztatni a november 29-i döntést. Lassan megfontollan, de egyre élesebb hangon beszél: „Az angolszász államok azért akarják megváltoztatni a felosztási határozatot, mert azt állítják, hogy az nem valószínű meg. Megállapítom, hogy Anglia és Amerika még csak meg sem kísérelte a november 29-i döntés végrehaj-

Mielőtt haját festeti vagy
RENŐZES daueroltatja mutassa meg
hajtéstömeisternék Vt., Csengery-utca 34.
Hajmunkák, Pedikűr, Nyílődauer.

Átiró, amerikai és más rendszert
könyvelőseket
nagykereskedők és ipari üzemek részére

a kötelező számlakeret alapján

felfektet, betanít és irányít

STEIN LAJOS

könyvelői és betanítási irodája. Budapest,
III., Zapor-utca 2/c. Telefonhívó 162-674-8-1-ig, 3-6-ig.

A Szovjetunió elismerte a Zsidó Államot — Az első jegyzékváltás Molotov és Shertok között — A Palesztina-kérdés ismét közel hozta a Szovjetuniót és az USA-t a Biztonsági Tanácsban

A moszkvai rádió jelenti hű-
főn este: *Mose Shertok*, a Zsidó
Állam külügyminisztere május
16-án jegyzékkel intézett a
Szovjetunióhoz a Zsidó Állam és
kormányának elismerése tárgyá-

„A Szovjetunió kormánya elismeri a Zsidó Államot és annak kormányát. Reméli, hogy az új Zsidó Állam közre fog működni a Közelkelet békéjének megteremtésében. Kívánja, hogy a Zsidó Állam és a Szovjetunió között a kölcsönös megértésen alapuló jóviszony alakuljon ki.”

A Szovjetunió elismerése világosabb és egyértelműbb Truman állásfoglalásánál, mert abban a zsidó kormányt, csak mint de facto képviselőt ismeri el az USA élénke.

Szombaton és hétfőn az UNO Biztonsági Tanácsa ismét összeült a palestinai katonai helyzet megvitatására. A tanácskozások rádió útján történt megfigyeléséből ismét megállapíthatjuk, hogy a Biztonsági Tanács teljesen alkalmatlan bármilyen felmerült probléma megoldására, elsősorban annak következtében, hogy nincs nemzetközi hadsereg. Argentína képviselője ezért megállapította, hogy a Bizottság csak jopi és eljárásiügyi kérdésekkel mer foglalkozni és soha-

ban. Molotov, a Szovjetunió külügyminisztere e kérésre ugyancsak jegyzékben válaszolt. Ennek fontosabb pontjai a következők:

elismeri a Zsidó Államot és hogy az új Zsidó Állam közre jének megteremtésében. Ki a Szovjetunió között a kölcsönös viszony alakuljon ki."

A hétfő esti ülésen az USA képviselője határozati javaslatot nyújtott be: „Szólítsa fel a Biztonsági Tanács a palesztinai hadviselőket a háború 36 órája belül történő megszüntetésére. Kérje be az arab kormányok magyarázatát, milyen jogon küldtek csapatokat Palesztinába. Szólítsa fel őket, csapataik számának és stratégiai céljainak megadására. A Szovjetunió képviselője teljes egészében támogatja az amerikai javaslatot és löbbszöri ingerült felzárkózással követelte annak azonnali megválaszolását. A Biztonsági Tanács ülését természetesen döntés nélkül elnapolták.

selyük ezek neki a palesztinai koncnak. Egyiptomról délről lámadta meg a palesztinai arab területeket, Transzjordania keletéről. Fel kell hívni olvasóink figyelmét arra a körülményre, hogy a hírek lényegét nem mindig teljes egészében mérlegelő napisajtó jelentéseiből nem derül ki az a nyilvánvaló tény, hogy Kelet-Galilea kivételével az arab csapatmozdulatok mindenütt csupán arab területeken folynak. Amikor olyan jelentések érkeznek, hogy Egyiptom délről benyomult az országba és elfoglalta Gaza városát, Transzjordania csapatai az irakiakkal megerősítve bevonult Jerikóba, az olvasók végkép elő az új Zsidó Állam létezését és ígyek tudatossá önmaguk számára is, azt, hogy az arab csapatok egyelőre még csak az arabokat, a palesztinai arabokat agyázték le. A stratégiaiag csak nehezen végből Kelet-Galilea az egyetlen hely, ahol a harcok zsidó területeken folytak. A Hagana legutóbbi jelentése szerint azonban az ellenség kibuccok hőtes ellenállást tanusztlanak és súlyos veszteséggel okoznak a támadó csapatoknak. Itt ott a nemzsidó területeken lévő kibuccok elfoglalására érkeznek jelentések, mint pl. Jeruzsálemről délre a Kfar Ejeon kibuccosonori fegyverletételéről. Egyes jelentések szerint az egyiptomi hadsereg egyik sivatagi kibucc teljes lakosságát lemészárolta. A Hagana felhívása közölte, hogy a zsidó hadseregnek is vannak hadifoglyai, akikkel szemben a nemzetközi szabályok szerint járnak el. Ha azonban az arabok nem tartják tiszteletben ezeket a rendelkezéseket, ugy ez a Hagana részéről is megforló intézkedéseket vonna maga után.

A Hagana felszólítását követően *Abdullah* Transzjordánia királya is sietett bejelenteni, hogy csapatát nem fogják bántalmazni a zsidó lakosságot. Meg nem erősített hírek szerint Kelet-Galliliában a határ mentén tűnadó libanonfő csapatok megszállták a Rutenberg műveket. Amíg a Hagana a birt nem erősíti meg, azt kétkedéssel fogadjuk. Jaffa és Akko elfoglalásával a Hagana biztosította az alijázók számára az északi Földközi-tengeri kikötőket.

A zsidó csapatok Jeruzsálemben az angolok kivonulása után a város legnagyobb részét kezükbe kerítették. Az Óváros körül folyó harcok azonban igen hevesek, mert itt az arabok jelentékeny erőket tömörítettek. Ismét kijutnak a harcok a Jeruzsálem--Tel-Aviv út mentén, amely hihetetlen feladatok elé állítja a Hagana-t. Ugyenny

mélyen az arab országrész közepén, egy ut, egy folyósó fenn tartására hatalmas erőket kell beküldnie. A Zsidó Állam kihar- detésének percétől kezdve Tel- Aviv és néhány kibuc többszö- rös légitámadásnak volt kitéve. Angol gyártmányu egyiptomi repülőgépek és angol kiképzést kapott pilóták bombázták Zsidó fővárost. A zsidó felkés- zültséget bizonyítja azonban az a tény, hogy az egyiptomi repülőgépeket az első támadás- tól kezdve erős légharító tü- zérség fogadta. A légharítók számos támadó gépet lelőttek. A Hagana több helyen a Zsidó Állam határain kívül foglalt el falvakat, hogy stratégiailag kedvezőbb helyzetben várja meg az arab csapatok zömének érkezését. Ismételtlen hangsú- lyozzuk, még nem bizonyos, hogy az arab csapatok megki- sérüljék-e már most a Zsidó Állam megtámadását, vagy sem. Le- hetéges, hogy mindegyik arab Állam csak a maga birtokának biztosítására vonult be nemzsidó területekre. Több helyről, mint pl. a negvi kibucokból repülő- gépen szállították el az aszo- nyokat és a gyermekeket, és meg fognak elégedni azza- l, hogy egyelőre csak a szétszór- t kibucokat foglalják el. Minden attól függ, milyen irányítást ad az arab hábfőparancsnoknak az angol-szász imperiaizmus. Ha Anglia úgy kívánja: az angol felfegyverzésű arab csapatok megtámadják a Zsidó Államot. A zsidó-arab háboru valójában csak akkor fog majd elkezdődni. A Zsidó Állam a béke eléré- sére veszi fel a küzdelmet azért, hogy békét teremtsen először önmagának, majd a palesztinai araboknak is. Men- nél szélesebben állják meg a helyüket, annál többet nyerhet- nek majd a békében. Ez pedig érdeke most már nemcsak a Zsidó Államnak, hanem a béke megszilárdításáért küzdő min- den népek és földön. A zsidó

Megnyiták Erec Jisrael kapui a hazatérők előtt

A zsidó kormány a nemzetgyűlés első határozatának a Zsidó Állam fennállásának első napján érvényt szerzett. Tel-Aviv küldöttsége június 15-én befulottak Olaszországból az első hajók. E sorok írása időpontjában már 1700, löbbéves tábori életet végigszenvedő zsidó laklét végre hazát és otthoni. Tel-Aviv lakossága leírhatatlan lelkesedéssel fogadta az első szabad hazatérőket. Megszűnt a Maapil sors, az akadályok és veszedelmek vállakának kényszere. A zsidó ismét

aligőzik, „felmegegy” Erec Jisrael-
be. Az első szabad hazatérők a
zsidó kormány bentázási engé-
délyével léptek partra. — 16-án
este a nemzetgyűlés ismét össze-
ült, hogy megválassza az ideig-
lenes kormány elnökét. Amint
az várható volt *Weizmann* pro-
fesszort választották kormányel-
nöké. Hatásköré kényegében a
közlekedési elnökövel azonos.
Az új Zsidó Állam kiadta első
önálló helyegysorozatát és a ma-
ga területén megindította az
első teljesen zsidó vezetés alatt
álló vasutat.

Magányos fuvolás a jeruzsálemi kormányzósági palota tetején

Cunningham, az utolsó palesztinai angol főkormányzó elégi-
kus hangulathoz távozott nem
tízéves angol diós működésének
színhelyéről. Péntek délel-
ben hagyta el a jeruzsálemi palotát,
munkájban antüba szállt, egy an-
gol hadnagy bevonata az angol
lobogót, egy fuvolás pedig a
felőrtörzsonn elégi-
kus hangulatú
dalokat játszott. Cunningham
Hofstadter ment és felőrtával

mandátum lejárt. Ekkor, éjjel 1/212 órakor egy családtag fedélzetén elhagyta a palesztinai partokét. Az angol főkommandószó kirozása azonban távolról sem jelenti azt, hogy Anglia Lucsit mondott a Közel-Keletnek. Abban a pillanatban, amikor Cunningham hadihajója szállt, angol utasításra és angol segítségre.

az arab államok megtámadták Palesztina arab részeit

Amin az várható volt az arab államok egymással versenyzve bírtak az angol hadsereg kivonulása után a gazdálattal maradt palesztinai arab területekhez. Anglia megalkudott, —

elöszerben politikai vonalon — hogy az UNO döntésének megfelelően Palesztinában megalkuljon az önálló arab Palesztina. Ennek következőként a környező arab államok mint dögke-

SIRKÖ- ECHBAUM

V., Rudolf-tér 3 (Margithidnál)

**A TABI AUT. ORTH. IZRAELITA
BITKOZSÉG**

**pályázatot hirdet meg-
tiresedett sajtó-
utaldek állásra.**

Kifogásbólán kábolóval rend. Közö
jöré somejün merahim jelenkezzen e
hó vörög Kaha Frigyes, Tab címen.
Javadaalmazás megagvzés szedat.

ELÜLJÁRÓSÁG

GYORS UTLEVÉLKÉP 2 db 10 Ft
FOTO PÁRISI NAGYÁRUHÁZ

KERESK zsidócentrumban gyermek-
ként orthodox házaspár részére

különbejáratu szobát,

konyha és mellékhelyiség használatát. Bútorzat és lakberítés nem kívántatik, többbútor helyett előre kifizetnek. Ajánlatot „Orthodox konyhát vezetek” jellegre a kiadóba kérik.

haderegnek küldött fegyver a béke kalapácsa. A béke kalapácsa, amely végre megnyitja

majd az utat az ázsiai népek számára is a haladás és a szocialista jólét felé.

Lapzárta után érkezett

Galileában súlyos vereséget szenvedtek az előzőnlésre készülő arabok — A Hagana keddi esti jelentései

Mint már jeleztük, az egyedi hely, ahol az arabok a tényleges Zsidó Állam ellen intéztek támadást, Kelet Galilea. Itt azonban kemény ellenállásra találtak és súlyos vereséget szenvedtek. Daganja mellett a Hagana megnyitotta a tüzérségi célokra is készült ágyúkat és így vízzel árasztotta el a Jordán völgyét. Az arabok 500 embert, rengeteg tankot és ágyút veszítettek. A Hagana két falut foglalt el Libanonban.

A Zsidó Állam védelmének erősítése céljából, néhány, a határokon túl eső helyet is híriokba vettek a zsidó csapatok. Így véglegesen bevették Akkot, Lodrunt, Ramle körüli területet. Jeruzsálem nagyobb része zsidó kézben van. Az arab légiónak azonban sikerült utat találnia az Óvárosba, ahol elkezdődött harcok folynak.

Lengyelország és Uruguay is elismerték a Zsidó Államot.

A Zsidó Állam elismeréséhez újabban csatlakoztak: Cseh-Szlovákia, Jugoszlávia és Nicaragua. Franciaország elismerése minden percben várható. Ezzel szemben Anglia mind elutasítóbb magatartást mutat. Az angol UNO-megbízott állandóan az arab államok álláspontját képviseli a Biztonsági Tanácsban. Az angol kormány szóvivője kijelentette: továbbra is támogatják az arab államokat fegyvetrel, mert a Zsidó Állam kiküldtása nem volt törvényes.

A Haganának sikerült átvennie a jeruzsálemi Óváros arab ostromgyűrűjét és utánpótlást vinni a védőknek. A város körüli magaslatokon is nagy csata folynak. A zsidó hadsereg elfoglalta Sarafand volt angol katonai táborát, Tel-Avivtól 30 km-re.

Oroszországból megérkezett munkaszolgálatos hadifoglyok névsora

Deutsch Simon, Bp., Nagyfuvaros-u. 14. (12—4. Kesz.)
Weisz Zoltán, Bp., Róbert Károly-körút 76. (12—4.)
Strassburger Mór, Bp., Király-u. 11. (90—7.)
Farkas Sándor, Bp., Dob-u. 10. (101—34.)
Groszman Miklós, Bp., Múzeum-körút 19. (107—15.)
König Elemér, Bp., Király-u. 11. (101—27.)
Farkas Béla, Bp., Akácfa-u. 36. (101—50.)
Fleischman Pál, Bp., Nefelejts-u. 17. (223.)
Reisman Sándor, Bp., Nagyfuvaros-u. 14. (100—15.)
Klein Béla, Bp., Király-u. 14. (109—23.)
Bergmann Károly, Bp., Baross-u. 127. (100—10.)
Kovács Sándor, Ujpest, Baross-u. 28. (105—32.)
Groszman Imre, Vizsoly.
Herezog Ferenc, Bp., Vörösmarty-u. 19. (101—6.)
Dr. Lukács László, Bp., Jósika-u. 3. (101—6.)
Pártos Andor, Bp., Erzsébet-körút 51.

Shantung kosztümök, nyári ruhák, ballonkabátok szakszerű tisztítása és impregnálása

BALOG GYÖRGY kelmefestő, vegytisztító
Andrássy-ut 33.

Nagymező-utcai oldalon. Telefon: 221—129.

Minden igénynek megfelelő

kész siremlékek nagy választékban — olcsó áron
Boros József, Dob-u. 2

Hogyan fogadta a magyar zsidóság Ábrahám Slonszkyt a világhírű héber költőt

A Pesti Izr. Hitközség kulturális ügyosztálya, vasárnap délután a Sip-utcai tanásteremben fogadást rendezett a Budapesten tartózkodó világhírű héber költő, Ábrahám Slonszky tiszteletére. A fogadáson résztvettek a magyar zsidóság szellemi életének kiválóságai, a Pesti Izr. Hitközség vezetői. Stöckler Lajos, a Pesti Izr. Hitközség elnöke üdvözölte Ábrahám Slonszkyt, majd dr. Herskovits Fábán pesti rabbi héber nyelven köszöntötte Slonszkyt: örömeinek adott kifejezést, hogy, mint Herzl templomának a papja üdvözölheti a héber szó művészt, az új zsidó szellem képviselőjét. Dr. Turóczi Trosler József egyetemi tanár Slonszkyról szóló németnyelvű tanulmányát mutatta be állagatos figyelem mellett. Köszöntötte Slonszkyt a zsidó testvér, a szocialista elvtársat és az irodalom művészt. Igen érdekesen fejtegette, hogy milyen fordulatot jelent Slonszky költészete a zsidó szellem történetében. A spanyolországi héber költők és Heine után Slonszky személyében jelentkezett az az egész emberiséghez szóló lírikus, aki nem hasonlott meg a zsidósággal, nem hasonlott meg az emberiséggel, akit szocializmus, progresszív magatartása a kor legnagyobb költői közé emel, aki saját személyében hitvallást teljesít akkor, amikor Kelet felé közelíti a haladó eszmét, aki a zsidóság és a polgárság összes ellenmondásait szocialista humanizmusban oldja fel. Dr. Kardos László miniszteri tanácsos lírai valómást tett arról, miként vezette el Slonszky verseinek a megismerése őt ahhoz, hogy a modern héber költészetnek magyar tolmácsolójává váljon. Dr. Kertész Sándor, az Achduth Avoda nevében üdvözölte a költőt.

Ezután Ábrahám Slonszky hébernyelvű előadásában ismertette európai élményeit: azokat a szörnyűségeket, amelyeket Mádánokban és Varsóban látott. A különbséget a varsói hősök és Erec Jisrael hősei között abban látja, hogy az előbb említettek szépen akartak meghalni, az utóbbiak, azért küzdöttek, hogy szépen és szabadon éljenek. Hílet tett az igazság győzelem mellett és költői szavakkal fogalmazta meg a progresszív Erec-jisraeli értelmiség állásfoglalását a szocializmus és az imperializmus közötti nagy perben.

Stöckler Lajos elnök köszöntötte meg Slonszky előadását, kérve a költőt, hogy tolmácsolja erecszárkást testvéreinknek a magyar zsidóság üdvözlését, szeretetét és szolidaritását, ez a

zsidóság szintén együttesen a zsidó állam harcosaival, bizik győzelmében.

Ábrahám Slonszky az elmúlt héten meglátogatta a pesti zsidó iskolákat. Pénteken délelőtt a Pesti Izr. Hitközség fiú- és leánygimnáziumában jelent meg s elragadtatással fejezte ki a szép eredmények, a héber szellem feletti. Részvett a Tarbut gimnázium hébernyelvű előadásain is s örömeit fejezte ki afelől, hogy a magyar népi demokrácia lehelővé tette, hogy Budapestben ilyen rövid idő alatt ilyen szép héber tanítás és kultúra fejlődhetett ki. Megtekintette a Rabbiképző Intézet könyvtárában lévő régi héber kéziratokat is.

Hétfőn délután a Zeneművészeti Főiskola nagyertermében a Hasomér Hecair, az Achduth Avoda és a Berochof Kör együttes támogatásával rendezte Ábrahám Slonszky tiszteletére, amelyet az Országos Irodalmi Stöckler Lajos elnök, a Pesti Izr. Hitközség Domonkos Miksa ügyvezető képviseltek. Dr. Kertész Sándor nyitotta meg az előadást, majd Gergely Sándor, a Magyar Írószövetség elnöke köszöntötte a magyar írók, a magyar népi demokrácia nevében, Erec Jisrael szocialista költőjét. Biztosította Ábrahám Slonszkyt, hogy ez a magyar népi demokrácia, amely rokonszenvvel és együttérzéssel tekint minden imperializmus ellen harcoló népre, tehát a zsidó nép harcát is, gondoskodni fog arról, hogy Magyarország dolgozó népe megismerje művészi fordításokban azt a progresszív héber költészetet, amely hírt ad Erec Jisrael parasztságának, munkásságának és haladó értelmiségének életéről és küzdelmeiről.

Ábrahám Slonszky emelkedett ezután szólásra a közönség hatalmas tapsvihara közepette. Amikor az ember sokat akar látni, — mondotta — akkor behunyja a szemét. S ilyenkor elvonulnak előtte Émek Jisrael dolgos parasztlai, a gyárak és üzemek munkásai, a tel-avivi szerkesztőségek, színházak, műtermek művészei, akik együttesen alkotják a zsidó népet. Párisi tartózkodása alatt a francia írók gyakran érdeklődtek tőle, hogyan történt meg a héber nyelv újjászületésének esodája? Én marxista vagyok, nem hiszek a esodákban, nem hiszem azt, hogy ami egyszer meghalt, az új életre kelhet, a héber nyelv nem halt meg, csak most érke-

Beleggondozást, idős nő vagy férfi Ápolást, elváltak. Sichermann Hana, Isván-ut 42. III. 18.

zett el az az idő, amikor hatalmas virágzásnak indult. Az élet új fogalmakat produkál és a költőknek a feladata, hogy a jelenségeket névvel nevezzék. Egyidőben kell megírni a zsidó népének az aknavetést, és az aknavető héber nevét. Az a földműves, aki gyomlál a mezőkön és az a kritikus, aki

gyomlál az irodalomban, egyformán fontos munkát végez és egyforma jelentősége van a zsidó nép életében.

Sionszky rendkívül szellemes és élményt jelentő előadása után dr. Kulcsár István méltatta Sionszky jelentőségét, művészetének progresszív jellegét. Ezután a Hasomér Hacair

leányifjúsága zsidó népi táncokat mutatott be, amelyeket a közönség nagy lelkeséssel fogadott. A Hasomér Hacair és a Dror énekkara Schwarcz Zoltán vezényletével Sionszky megzenésített verseit adta elő nagy sikerrel. Az ünnepség a Halikva és az Internacionálé éneklésével ért véget.

Anton Makarenko megszűnteti az antiszemitizmust

Irta: GERVAI SÁNDOR

Anton Szemjonovics Makarenko, — a „proletár Jean Jaques Rousseau”: Az új ember kovácsa* című műve pedig olyan fordulópontot jelent a szovjet nevelés és irodalom történetében, mint az „Emil” megszövegezése a harmadik rend győzelmeinek előestéjén. Anton Makarenkóra az irodalomtörténet és a pedagógia egyaránt igényt tarthat, éppen úgy, mint Rousseaurra. Igen lényeges különbség van azonban a két lángelme között: Rousseau azt hirdette polgártársainak, hogy fordítsanak hátat a társadalomnak, vonuljanak ki a természetbe, Anton Makarenko ezzel szemben a társadalmat tartja szem előtt, az új szocialista társadalom részére nevel embereket. Könyve, miként minden nagy alkotás, több műfajt olvaszt magába. Aki csak regényt keres benne, az pompásan szórakozhatik elmésségén, kedves humorán, vonzó és fordulatos elbeszélésein, ezeken a novellákká kerekedett hősről életképeken. Aki a sorok között az embert keresi, annak sem kell sokat fáradoznia, mert az első oldalától az utolsó lapig, olvasás közben az az érzése, mintha egy naplót forgalna s egy talpig férfi, saját művészi, lelkiismeretes nevelő vallomásaival ismerkedne meg, aki meggyőző sikereit és tévedéseit, kísérletezéseit és győzelmeit, aki példaképpé válik anélkül, hogy öntelt, gögös, vagy nagyképű lenne, az újabb nemzedék szemében, akiket ő teremtett újjá, alkalmassá arra, hogy építői, harcosai, munkásai legyenek az új társadalomnak.

A nevelők, tanárok, a lélek bűvárai csodálhatják, vagy vitalkozhatnak Anton Makarenko módszereivel, ahogyan ő a társadalom salakjából termel embereket nevel.

Mi az, ami miatt Makarenkót hivatali fellelválói állandóan támadták? Makarenkó azt vallotta, hogy az ifjúság tömeges nevelésénél felülreül szükséges a zászló, a trombita, az osztagok szerinti beosztás, napiparancs, a felvonulásoknak ünnepélyessége, a feltétlen rend és tisztaság, ez előre meghatározott munka. Ezeket az eszközöket Makarenko felhasználta arra, hogy a célt elérje, s el is érte: a szovjet társadalom számára, tehát a legfejlettebb társadalom számára, a szociális elemekből, szociális lelkületű embereket nevelt. A Gorkij telepre a tanügyi és a katonai hatóságok a szovjet birodalom minden részéről a legválogottabb csavargókat, s nem egy esetben rablógyilkosokat küldték el s ezekből nevelt Makarenko a maga módszereivel új típusú embereket. Ahhoz azonban, hogy ez az új típusú dolgozó, boldog ember megszülethessen, elengedhetetlen feltétel volt az, hogy a társadalom szintén szocialista legyen.

Makarenko feladata nem volt könnyű. Munkájában megismert bennünket mindazokkal a nehézségekkel, amelyek naponta meg kellett küzdenie. Így vetődött fel a Gorkij telepen kezdetben az antiszemitizmus problémája is, amikor egy napon a katonai parancsnokság csavargó zsidó vagányokat küldött el a Gorkij telepre. Ekkor már Makarenkonak sikerült bizonyos mértékig átnevelnie a régi lovajokat és zsebmetszőket, akik a kezdeti ellenségeskedéssel felhagyva, annyira megszerették Makarenkót, hogy életüket áldozták volna fel érte. Mindenben alávetették magukat Makarenko fel-fogásának: elfogadták világnézetét, teljesítették rendelkezéseit, de akkor, amikor ezek a zsidó fiúk a telepre kerültek, magára hagyták Makarenkót.

Az új telepeseket véresre verték, naponta bántalmazták őket, s azok a minden felől rájuk lőő gyűlöletből megfélemlítve, panaszkodni sem mertek. Makarenko művének legdrágább részlete az, amikor a zsidó fiúk érdekében beszél a régi telepeseikkel, hogy ne gunyolják és verjék őket többé. Makarenko ekkor látja meg azt, hogy az antiszemitizmus alapjában véve elfojtott a szociális ösztönök kirobbanása. Ezen a telepen ezek a zsidók ugyanolyan vagyontalanok, ugyanolyan társadalmi és műveltségi szinten vannak, ugyancsak éreznek és gondolkodnak, mint a többi telepeselek, s mégis — mindegyiküket felborítva, amely a zsidó gyűlöletet gazdasági, vallási és társadalmi okokra vezeti vissza, kegyetlenkednek a közérjük került zsidókkal. Elelőben először Makarenko, most veszítette el türelmét és nyugalmát és a zsidókat bántalmazó telepeseket felháborodásában elverte.

A telepések megleckkenve figyelik ezt az eddig nem tapasztalt, mélyből felbőgő megindulást és elkeveredést, amely Makarenko arcán, mozdulataiban és hangján megnyilvánul — s többé nem bántják a zsidókat. Egyáltalán a zsidó probléma ezzel lekerült a napirendről. Lekerült azért, mert a telepések aránylag elég gyorsan szociális lényekké válnak s néhány hónap múlva ugyanazt a Schneider gyereket, akit ők az első napokban alaposan eldöngözték, vezetőjüknek választják meg.

Makarenko nem elmélkedik az antiszemitizmusról, hanem példák, tények, magával az élettel bizonyítja azt, hogy ha a közönséget a szovjet szellem hatja át, ha az a szociális ösztönökkel, amelyek nagy erővel hatolnak a legszebb és a legpompásabb nemzeti és

vallási köntösökben, keményen és határozottan kiirtják, a gyűlölet és reménytelenség szellem helyett a közösen végzett munka öröme és a Makarenkó által követelt „kollektív optimizmus” hatja át a lelkeket, az új ember minden cselekedetét, akkor az antiszemitizmus a többi elfajzott babonákkal és eszeveszett ellévelyedésekkel együtt örökre elveszti honpolgárságát az új szocialista társadalomban. Ennek azonban van egy feltétele: a Makarenko által megteremtett új embernek kell győznie, vezetnie és uralkodnia a társadalomban. Nem tudom, írt-e ezen a könyvön kívül más műveket is Makarenko, akár igen, akár nem, az kétségtelen, hogy az ő személyét ezzel a művével fogják azonosítani és úgy tekintik majd, mint a negyedik rend által megteremtett új kultúrának a bizonyítékát: annak a kultúrának, amelynek hordozói és védelmezői Makarenko új emberei: a szocialista dolgozók.

„Lilly” NŐI DIVATSZALON RUHA és BLOUSE specialista

FORRÓ ALADARNÉ
a volt SZASZ KAROLA cég vezetője
IV., Petőfi Sándor-u. 2. sz. téleletet

Régi ruhájából fürdőruhát készít INGKLINIKAI

Ingnyítás, ágynemű készítés
Szentkirályi-utca 2. (Lakóci-utná) Musz. öv. tűző
Nívótűzésre 10% engedély

Tisztelettel kérjük a t. közönséget és összes látogatókat, hogy

szférák (hóber könyvek) vannak, különösen chümosim, gmórek Ajraoh Chajim, (Mogén Ávrohom) és Jajre-Deo,

küldjék azt haladéktalanul be hozni, hogy azokat a Jesivák és gyermekotthonok rendelkezésére bocsátassuk. Minden ezzel kapcsolatos portálkodással mi fogunk. — MAGYARORSZÁGI „KEREN HÁTORA”, Budapest, Király-utca 26. I. em., mint a Jesivák és Vallási Gyermekotthonok Központja. Telefon: 426-962.

PERZSA szőnyegek

VÉTEL UNCAR Király-u. 14 és ELADÁS Rakóczi-ut 49

Tisztviselő minden iróhiatónban perfect állást keres. Hadi ügy. Cím: Új. Wainberger Gyakorné, Budapest, II., Kőrösi Zsigmond-utca 10.

Fényképalbum

Írta: GYÖRGY ENDRE

3.

MILY KIÁLTÓ ELLENTÉT:

a krakói gyűjtőlábor virágos kertjének (ilyenekkel álcázták a tüzetokádó Rém tanyáját) tövében az állatot lehelő nővének szomszédságában a kimeneteliségtől, győőrteléstől, éhínségtől, idő előtt kimúlt emberek holtestei. A falhasábszerűen egymás mellé, sőt egymás fölé rakott, gyári uton darabosra sorvasztott, szinbe uniformizáltan azonos porluvelek sorában az első: babaarcú fiatal nő virágos nyári ruhában. Talán éppen az, aki magától oly kelleltően lefényképezte? — De ime, itt megkezdődik a nagyon is véges elasztatása azoknak, akik az előzetes torturákat túlélték. A lodzi vasutállomás külső „rampája”, ahonnan „fellétnés nélkül” indulhatlak utnak az emberszállítmánytól terhes vagó-
nok. Fiúk, leányok mennek föl pallókön libasorban a kocsi-
ba, amelyektől elviszik őket... Hová? Oda, ahonnan soha többé nincs visszatérés. Hátukon zsák, kezükben táskák, a gondosan megőrzött, féltett kincsekkel, semmisségekkel, amelyekből azonban oly nehéz volt megválni. Egyikük kezében tejkanalra. Minek? Hát kaplak az valaha tejet? Vajjon mi ez az út: külföldi tura, felfedező körút, „ismerd meg a világot”? A fénykép aláírása válaszol a kérdésre: „Az utolsó utazás.” Pájdalom, az. Van, akikt, mert jámi sem bír, zsidó rendőrök szednek le a teherautóról, hogy átszűkítsék a halálba vivő vagónba. Eltorzult arcú nő kétségbeesetten ragadja meg a sírfékosin az egyik férfi kezét. Nemi akar fölfe ószakadni. A képen csak a megmerevülő kéz és a kinyúlt két láb látható. De ez olyan élethűen, annyira valószínűszerűen érzékelteti a lélek távozásának, a gyentya kihunyásának pillanatát, hogy borsózik a hátunk, hideg ful végig a tagjainkon! A férj már nem követi a feleségét a további szenvedésbe... — Másik ugyanilyen „utikép” ponyvával befedett, emeletmagasságu teherautókat ábrázol, becséjükben tovább- és meg-hurcolandó zsidók. Olyanok ezek a motornal hajtott vagó-
nok, telve szereplőkkel és személyzetel, mint a városról-
városra haladó cirkuszkocsok. Mitől megállnak egy-két napra, gyorsan lemaradják a siker babérjait és csakhamar odébb-
állnak. Ezeknek a „trüppök”-
nak elhagyott helyét is szana-
szól dobált üveg, ruhanemű,
kosár, balyu jelzi. Sielős az út,
— csakugyan sielős? — a haj-
sárók (még egy női üldöző is

akad közöttük!) kergetik a has-
suakat és a késlekedőket. Min-
den „rakodásnál” már a pusztá
jelenbűlökkel is fenyegetőznek
a félelmetes „Sonderdienst”-
esek, a fekete uniformisok, ha-
lálfejes legények és a „fegyve-
res halálom” tenyeres-lábas,
hórihorgas képviselői, akik ki-
szolgáltatók páriákkal, ártat-
lan és ártalmatlan polgárokkal
viselnek „meglehetősen egyol-
dalu háborút a front mögött.”
És, ha elkezdik papagájszerűen
ismételgetni, meg rikácsolni a
bűvös harci jelszót: „Los, los!”,
akkor ennek senki sem mer el-
lenállni. Nyenkor semmi sem
fontos többé; az eddigi élet, a
megszokások, a kedves embe-
rek és a kedves tárgyak, csak
a fékevesztett rohanás a ha-
lálba. — Gyereink, gyereink! —
hangzik szinte megállás nélkül
a gépies vezényszó és akkor
megkezdődik a tülekedés a cir-
kuszkocsi helyeire. Egy főpapi
külsőjű ősz bölcslet ők is olyan
fontos személyiségnek vétek,
hogy melől megért őseikhez,
külön portré-felvételek osinál-
tak róla. Itt meg előtűnik Áb-
rahám áldottfelkú Sárájával... A
Czestochowából kiinduló „Deut-
sche Reichsbahn Karlsruhe”
vagy „DR München” feliratu
vagónok a tájában még moso-
lyognak is a halálraételek. Ave
Caesar...

*

„AZ ELLENÖRZÉS” című
képek azt bizonyítják, hogy en-
nek ürügyén is mennyi vissza-

életet követtek el. Örökké ellen-
őriztek, mindig kutalgattak va-
lamit, a legtöbbször maguk sem
tudták, hogy mit, de a „vizs-
gát”, a „szemle” mindeneset-
re alkalmas volt a nyugtalaní-
tásunkra és arra, hogy az egyik
izgalomtól a másikig bennünk
ok nélkül ugyan, de mégis ki-
fejlődött csekélyke biztosság-
érzetet feldulja. Ez volt a cél!
Ma a zsebkésekkel szedtük el,
(magukat vagy bennünket fél-
tettek az éles szerszámoktól?)
holnap ceruza-, majd csomago-
lópapíros-, holnapután pedig
sorraziát rendeztek. Irószkö-
zünk nem lehetett, hogy Isten
ments! jegyzeteket ne készít-
hessünk a látottakról, az átél-
tekről. De, ki mert volna egyel-
len sornyi feljegyzést is magá-
nál tartani? Ha a magyar szö-
vegű írást, amelyet nem érlet-
tek, megielek, menthetetlenül
belénk lőnek, mert biztosan lit-
kos szövegű kémjelentésnek vé-
lik, amelyet a deportálólábor-
nak drótsóvényvel körülzárt
levegőjén keresztül továbbítunk
nemlétező rádióleadónkon a
szovjetcsapatoknak. A bárna
burkolópapíros, amelyet jó-
részt szemétdombokon szedtünk
fel, azért kellett elkobozni,
hogy tél idején bele ne esoma-
goiassuk a fagyástól sajgó
lábunkat, amelyet ezáltal meg-
védünk volna a teljes lönkre-
meneteltől. De az is igen ártal-
mas és a hadviselés érdekeire
káros lett volna, ha a deportál-
tak mellényt fabrikálnak a pa-
pirosból; zörgő, zizegő papiros-
lajbit, amely elhessegeti a biztos

süddőgyulladás veszedelmét. A
só pedig, amely a legnagyobb
csereérték volt a táborokban,
azért nem „engedélyeztetett” a
Häfilingnek, mert a teljesen só-
mentesen készített koltvaszték,
amit a mindenben lúzó és so-
ha még egyetlen jó falatot nem
fogyasztó németek ételnek be-
céztek, a vészes béllhurut segít-
ségével hamarabb ácsigste őket
a másvilágra. Az ellenőrök „el-
lenőriztek” éjjel és nappal, késő
este és hajnalban. Megtör-
telt, hogy egy csoport már
összeszedte a bicskáinkat és
még a cipőnkől is kikortorta
az odarejtett hádogdarabkát,
amely a kés illuzióját keltette
és bár, fájdalom, az örök ledő-
fésére egyáltalában nem volt
alkalmas, az öt grammnyi mar-
garint reákenheltük vele a ke-
nyerünkre, — egy óra múlva
újabb „kontroll” rázott fel
édesded álmunkból és ismét
csak handzsárok, török, alabár-
dok és konyhakések után kuta-
tott. De, ha sajnáltam is a leg-
válogatottabb razziáktól me-
mentelt és szinte féltis-imádat-
tal őrzött bicsakomalt, litokban
örvendtem a gyermek kezébe
nem való” vágóeszközök buzgó
gyűjtésének, mert ez mindig azt
a kellemes érzést keltelte ben-
nem, hogy az ijesztő mammut-
külső mögött félelem lappang
és azok, akik annyit beszélnek
biztonságról, egyáltalán minese-
nek biztonságban...

*

JÓL TUDJUK, mit műveltek
szegény lelvéveinkkel azon a
címen, hogy éppen „ellenőrizték”
őket. A lengyel zsidók fekete
albumának 140. számú felvétele
azt a különös mozdulatot ábrá-
zoja, amint a fegyveres né-
met-katona felemeli egy háttal
álló fiatal nő szoknyáját, le-
huzza bugyiját és beléne...
A fotó címe: „Kontroll”. Igen,
ezt látjuk, de mit vizsgál a ho-
rogkeresztes baka tulajdon-
képpen? Azt, hogy a szerencsét-
len zsidó nő, akinek ezekkel a
vérlázító visszaélésekkel, su-
lyos testi és lelki gyötrelmek-
kel jóval a fizikai haláluk előtt
megőrék a nőiességét, a szo-
mérmerzetét, vajjon nem rej-
tette valamit a nadrágjába?
A Röck Sztárd-utcai fiókto-
lonházban, a csepeli, a hortya-
ligeti internálóláborban, a de-
portálásra vezető magyarorszá-
gi utszakaszon és a Buchen-
waldig tartó vasúti utazás so-
rán velem azonos sorsu nőkkel
voltam együtt. Talán a magam
szenvedésénél is mélyebb fájd-
almat kellett bennem, ha lát-
tam, miként önk vissza asz-
szonylárcaim kiszolgáltatottsá-
gával. Sokat merengtem és cso-
dálkoztam az emberi érzésvilág
és természet könnyen szabá-
lyozható kelletségén. Sokan
akadtak, akik a könnyű préda,
az olcsó zsákmány megszerzése
érdekében szőgre akasztották
„elvéiket”. Nők, ti drága asz-
szonyok, ti szépséges leányok,
ti voltatok az igazai mártírok!

Május 27-én, csütörtökön, (Lag boajmer
napján) este 8 órakor a Zeneakadémia
nagytermében tartja a közkedvelt

Mischa Bernstein

és társulata egyetlen jiddisch előadását

Lebedig in Freilich

(Vidámságban és örömben) két részben.

Mischa Bernstein és ötéves kislánya Mirjam,
valamint a művészegyüttes többi tagjai számtalan új
slágert és az elmúlt szezonban játszott nagysikerű
jiddisch szindarabok slágereit éneklük ezen a szenzációs
esten.

Biztosítsa jegyét előre a következő helyeken:

Timon Pál cukorkabolt, VI., Király-utca 20.
Zauberer Árpádné háztartási üzlet, VII., Dob-utca 23.
London kávéház, VI., Andrássy-út 5. Telefon: 427-594, 426-365.
Zeneakadémia pénztára.
Sigal Miksa, VII., Nagyatádi Szabó-utca 37. II. 1., ahol a dal-
sá-
gerék szövege és kottája is beszerezhető. Vidéki megrendelést
posta útján teljesítenek.

Ti többet szenvedtetek, mint mi, férfiak, mert közületek mindazoknak, akikre az ajas tudatuk üldözők gerjedelmükben szemel vetettek, a korbácson kívül, hízogésüket, törleszkedésüket is el kellett viselni. Számítánszor szemtanuja voltam annak, (és a lehetlenség dühö majd szétvetet!) hogy az ugynevezett „örse-mélyzet” tagjai, akiknek feladata az lett volna, hogy reátok vigyázzanak, egyik kezükkel végigsuhintottak rajtatok, a másikkal pedig megölelték. A „fajvédő” apostolai és felesküdt katonái nem voltak tehát következtetések.

(Folytatom.)

A MIKÉFE HIREI

A Mikéfe tanügyi bizottsága dr. Szemere Samu elnökletével ülést tartott, meg tárgyalta a két ottlón pedagógiai problémáit és javasolta a kertészképző iskolának f. év szeptember 1-re való megnyitását. Ezt az igazgató-választmány határozatra emelte és minthogy a földművelésügyi minisztérium az engedélyt megadta, amennyiben a pénzügyi akadályok leküzdhetők lesznek, az iskola a jövő tanév elején megnyílik. Az igazgató-választmány az egyesület volt kiváló mártír elnöke, dr. Stein Emil emlékének hódolva, ünnepi ülést tartott, amidőn Komjáti Ernő elnök leleplezte a tanoncotthon kulturáliságában elhelyezett arcképét, majd Kertész Ödön igazgató tartott emlékbeszédet, megajzolván az embert, a zsidót és az egyesület vezetőjét. Kivülre még dr. Fodor Károly és Wertheimer Adolf igazgató-választmányi tagok méltatták a nagyszerű embert. — A folyó ügyeket tárgyaló ülésen elhalasztotta az igazgató-választmány, hogy a zsidó társadalom tájékoztatására még e hónap szűlői értekezleteket tart, melyeken a pályaválasztás előtt az ipari és mezőgazdasági pályákra kívánja a figyelmet irányítani.

A Keren Kajemeth Leisrael

Május 23. és 30-án, vasárnap délelőtt 11 órakor

A DÉCSI Mozcószínházban

Palesztina filmbemutatót rendez.

Előadásra kerülnek „Az Igét földje” című nagyjátékunk, „A blokád mögött” új színes film. Bevezető mond: Gács Teri. — Jegy-érvény a mozipénztárnál.

Dr. Morgenstern Benő nyiregyházi főrabbit beiktatták a nyiregyházi Statusquo Izr. Hitközség papi székébe

Nyiregyházáról jelentik: A deportálásban mártírhálalt halt dr. Bernstein Béla örökébe megválasztott dr. Morgenstern Benő nyiregyházi főrabbit hatalmas és lélekemelő egyházi és világi szertartás közepette iktatta be papi székébe a nyiregyházi Statusquo Izr. Hitközség május 6-án. Az ünnepségen megjelentek a magyar zsidó közélet egyházi és világi vezetői. Lejött Nyiregyháza dr. Fischer Benjamin főrabbi, Stöckler Lajos, az Országos Iroda elnöke, dr. Schwartz Benjamin pesti rabbi, Domonkos Miksa, a pesti hitközség ügyvezetője, dr. Weisz Miksa debreceni főrabbi, Csergeri Ló, a debreceni hitközség elnöke, Fülöp Miklós a sashalmi rabbiság kerületi elnöke. Megjelent Frankfort Sámuel, a nyiregyházi Or. h. Hitközség elnöke és vezetésével küldöttég. Képviseletük magukat az összes egyházak papjaikkal, a város, a vármegye, rendőrség, állomásparancsnokság, a Musz. Az egyházi szertartás d. u. 4 órakor kezdődött a templomban. A beiktatandó dr. Morgenstern Benő főrabbit Sipos Miklós hitközségi elnök és Czutrin Jenő főgondnok a templom ajtajában a Tórával fogadták. Deutsch Miklós főkántor szóllárénke után dr. Fischer Benjamin filozófiai mélységű gondolatokkal telített hatalmas beszédében iktatta be egyházi állásába az új főrabbit és mutatott rá azokra a köteleességekre és súlyos feladatokra, amelyek a zsidó pap nehéz és felelősségteljes hivatását jelentik. Dr. Morgenstern Benő székfoglaló beszédében megindultan tett hitet arra, hogy papi munkásságában a zsidóság rendíthetetlen szolgálatát, a vallási parancsok betartása, a békének, a szeretetnek, a megértésnek ápolása fogja vezetni.

Az egyházi ünnepség lezajlása után a világi beiktatás következett a hitközség kultúrteremben. A kultúrtermet is zsúfolásig töltötte meg a közönség. Ott láttuk az egyházak, hatóságok összes képviselőit. A diszkögyűlést Sipos Miklós h. elnök nyitotta meg és vázolta azt a hálást, amely a nyiregyházi zsidóság lelkiületében kiváltotta azt aényt, hogy Nyiregyháza többé nem árva a papi szék. A hitközség tagjainak nevében köszöntötte a főrabbit és kérte reá a Mindenható áldását. Ezután következtek az üdvözlések. Örökké emlékezetes, feledhetetlen megnyilatkozások hangzottak el egy zsidóság egyházi és világi vezetői, mint a keresztény felekezetek papjai és a világi hatóságok részéről. Az üdvözlések sorát Stöckler Lajos, az Országos Iroda elnöke nyitotta meg, aki örömeinek adott kifejezést, hogy Nyiregyháza

újra erős bástya támadt a zsidó hit védelmének. Megígérte, hogy a vezető zsidó szervek mindenkor támogatni fogják a vidéki zsidóságot, mert minden egyes zsidó közösséget egy-egy végvárnak tekintenek a zsidóság védelmében. Domonkos Miksa, a pesti hitközség képviselőjében mondott üdvözlő beszédet és mutatott rá szellemes, bölcs példabeszéssel ékes beszédben a zsidó pap köteleimre. Dr. Schwartz Benjamin talmudi idézetekben adott utmutatást a hitéleti ügyosztály nevében a megválasztott papnak és idézte a dicső multat, a boldog emlékeztető elődöket, akiknek útján haladva, a nyiregyházi zsidó közösség a vallási megerősödés felé halad. Dr. Weisz Miksa debreceni főrabbi a debreceni Statusquo Hitközség üdvözlését tolmácsolta és mutatott rá a zsidó pap köteleimre annak fejtegetése kapcsán, hogy miképp jelenjen meg a zsidó közösség előtt teltben és gondolatban egyaránt. Frankfort Sámuel, a nyiregyházi Orth. Hitközség nevében köszöntötte a főrabbit testvéri szeretettel kifejező tartalmas szép beszédben. Ezután következtek a keresztény egyházak üdvözlő beszédai: dr. Mayer Béla a római. kat. egyházközség, dr. Mihajlovics József kanonok a gör. kat. egyházközség, Békessy Jenő ref. lelkész, Solymár János ig. az ev. egyházközség részéről, a methodista egyház vezetője és Szüle Miklós a református hitoktatók nevében köszöntötte a főrabbit.

Kütfőnösen mély hatást váltott ki Békessy Benő ref. lelkész üdvözlő beszéde, mert a felebaráti szeretet, a mult hűnének megbánása, elítélése tekintetben örökké emlékezetes szavakban mutatott rá a testvéri összefogás szükségességére. Az üdvözlések sorában köszöntők hangzottak el a város, a Nemzeti Bizottság, a Musz. és a sashalmi hitközség képviselője részéről.

Az üdvözléseket dr. Morgenstern Benő főrabbi köszönte meg. Diszkögyűlés után bensőséges hangulatu vacsorán ünnepelték a megválasztott főrabbit és rendkívül értékes és szellemes felszólalások hangzottak el a zsidóságról, a hitről és testvéri összefogás fontosságáról.

Nyiregyháza zsidósága május 6. napján megmutatta, hogy hiven őrizi apái szellemét, folytatja a régi hagyományoknak a szent zsidó tradícióknak, mert, hogy papjának erősen konzervatív vallási irányzata mellett, a zsidó vallásöntudat erősödésének útjára lépett.

ÓNOD: 104

A sajeiparti kisközség zsidó mártírjai teszik e számot. Ónod 35 családjából alig 15 lélek került vissza, csupa családörökösök. A többiek, számszerűen 104-en, oltmaradtak... A nehány hazatért elcsúszott, munkához látott, ellakozott a romokai, majd közös erővel, kitakarították a templomot is. Elpusztított berendezését némileg pótolták. Falait kívülről, belülről tisztára meszelték és a bejáratnál vértanu papjuk, Donath Fülöp főrabbi és a többi 104 mártír emlékeztetőre emléktáblát helyeztek el.

A templom és emlékmű avatása május 9-én folyt le nagy részvétel mellett. Ott volt a község lakossága majdnem teljes számban. Az avatóbeszédet Schick M. Jenő pesti rabbi tartotta. Zsuzmann Alfréd, a miskolci hitközség elnöke lendületes szónoklata közben felolvasta a 104 mártír nevét. Kegyeletes felszólalással áldozott még a vértanuk emlékének a református lelkész, a Nemzeti Bizottság elnöke, a Kommunista Párt képviselője, Klein Viktor, a lelkes építőgárda vezetője zárta be a megható ünnepséget.

„UJ VILAG”

Az elmúlt héten új színnel gazdagodott a magyar sajtó palettája. Kassai Géza szerkesztésében megjelent az „Uj Világ”, a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság politikai és társadalmi hetilapja. Az „Uj Világ” célja, hogy megismeresse a magyar olvasó közönséget azzal a történelmi formáló, új korszakot teremtő, gazdasági és kulturális munkával, amely a szovjetunióban folyik. Érdekes cikkeket mutatják be a szovjet ember hűközpontjait, komoly politikai fejtegetések tudatosítják az olvasóban a Szovjet Félkére törekvő politikáját, ennek a politikának módszereit. Az „Uj Világ” Szövetségi szellemében épít és erősíti a barátságot a szovjet és magyar nép között. Megindulástól minden demokratikusan gondolkodó ember a demokrácia szellemének és a népek közötti őszinte barátságának a megerősödését várja.

GYERMEK-

CIPÓ

specialista

Légrádi Ferenc

cipőszemester

VII., Dohány-utca 10. sz.

Mátrafüreden üdüljön,

nyaraljon az elismert Schwarcz ort. kösér penzióban. Olcsó előszobái árák. Telefon 6.

Beethoven zsidó szerelme

Irtta: SZILÁGYI GÉZA

(Első közlemény)

A földi magasságokon túl oromló lángelmék mindig időszerek, nemcsak szablonos évfordulók kasszafáriumi napjain. *Beethovenről*, erről az egyedülálló és eddig legteljesebb egyszerű jelenségről, erről a forradalmár-muzsikusról és egy bilincstörő szellemi szabadságharc örök bajvivójának egyformán kolosszusról, az esztendő bármelyik napján, valahányszor csak eszünkbe jut, hódolóan megemlékezhetünk. Szégyen volna, ha mentegőznénk, amiért vele foglalkozunk ugynevezett „különös” alkotományaiban is.

*

Beethovennek sok embert fogyasztó életében, ha nem is főszereplőül, de figyelemreméltó epizódoként felbukkant aránylag elég zsidó is. Már kocán hirdette az ő „útolérhetetlen nagymesterének” elmulasztott dícsőségét a még gyermekifjú *Mendelssohn* — *Bartholdy*, aki az agg *Goethe*nek valóságos ünnepi gyönyörűséget szerezett *Beethoven* egyes műveinek zongorán a teljes átélés háttérében való tolmácsolásával. Amikor 1814-ben először adták *Fidelio*t *Berlin*-ben, a fiatal *Mejerbeer*, aki bécsi hangversenyek már zongoravirtuózi sikereket aratott, magának *Beethoven*nek ellenzéssel és a mester bonyolult utasításait a megértés teljességével követve, elkészítette a zongorakivonatból ebből az időtálló operából. *Beethoven* a maga legteljesebb hatását 1816-ban, tizenegy évvel halála előtt, egy német-zsidó költőnek, *Jeitteles*nek nem éppen elsőrendű verseire írta. („An die ferne Geliebte.”) Látnivaló, hogy *Beethoven*nek nem voltak „fűji” előítéletei és mindmég *Jeitteles* költeményszerűségének kissé banális szentimentalizmusa mögött belefűjt a vad vágyu zeneköltő szívbe egy édesen gyötrelmes sóvárgás zenéje, ez a zené, énekhangra átvéve és gyönyörűvé szőve, belebúvá a távoli kedvest körülrajongó dalciklusába. Később a zsidó *Schlesinger*nek engedte át *Beethoven*, előnyben részesítve őt, akit különben nem igen kedvelt, több nagyobb és kisebb kiadvál szemben, néhány későbbi terméket érte művét. A fiatal *Ferdinand Hiller*, a későbbi német-zsidó komponista és zenepedagógus, *Heine* sok dalának is népszerű megzenésítője, szinte gyermekeségtől kezdve terjesztette közönyös és a végső elismeréstől huzódó környezetben is *Beethoven* hírére, megérezve benne minden kortársát felhalmozó nagyságot. És csak néhány nappal kínos halála előtt, 1827 márciusában kapta meg *Beethoven*, aki éppen e sülét

időben önhibáján kívül súlyos anyagi gondokkal küzdött, *London*-ból azt az értesítést, hogy ottani rajongó hívének, a német és az angol zene történetében elég soká nyomokat hagyó zsidó *Moscheles*nek lelkendező közbenjárására az angol filharmónikus társulat 1000 font sterlinget küldött Bécsbe gyorssegélynek szánt ajándékként. *Beethoven* utolsó hosszabb levele, amelyet még diktálni tudott, *Moscheles*nek szólt. Egy tesli hiányából már a végtelenbe kiröppenni készülő lélek mélyeséges megrendülésének hű fényképe ez a levél. 1827 március 18-án kelt. *Moscheles* pedig holtáig őrizte. Látnivaló, hogy *Beethoven*, aki gögösen fennhőző volt a göggel szemben, de jószágot visszhangzóztató a jószág legalkalmasabb szavára is, szeretettel gondolhatott azokra a zsidókra, akiket feljelle sodort életének vihára. De bizonyos, hogy zsidók közül senkinek került oly közel *Jeitteles* szívéhez, mint a zenetörténelbe nem vonult, lexikonokban egy sor sem kapott, *Beethoven* legelső életöröztől meg sem említt, vagy legfeljebb néhány fukar és sovány szóval „emléztet” *Löwenstein Rachel*.

*

*Beethoven*nek tömérdek szerelme volt, szinte gyerekkorától egészen hálakáig. Szerelmének alanyai sokajta testiségnek egymástól nagyon elütő huspárnait viselték, a lelkiség nagy skálájának is egymástól távol eső fokain álltak, némelyiküknek talán nem is volt lelke. Megalkapthajuk, hogy *Beethoven*, amilyen könnyen gyulladt szerelmre, olyan nehezen akadt viszonzószerelemre. Nem volt nő, aki ennek az alacsonytermű, nem idealizáló kortársak hiteles leírása szerint rut arcu, testi magatartásában és ruházatkódjában csak a rendetlenség, néha tisztátalan rendjét követő férfinak a zenéjében megnyilvánuló varázsserejét el nem ismerte volna. Csakhogy ez az elismerés — démoni embereknek ez gyakori sorsuk — a lesújtóan hatalmas szellem előtti féltékeny meghódolásban, az óriási tehetség előtt alázatosan leboruló tiszteletben, a legmagasabb mennyiségbe is diadalmasan felszármazó, de a föld rögeiben minduntalan meg-meghólló, sőt nem egyszer el is bukó lángelmét telprasegítő baráti szeretetben nyilvánult meg. Ez pedig mind nagyon szép, felemelő, megható dolog volt, de korántsem az a viszonzószerelem, amelyre, mint magának *Beethoven*nek elég gyakori szóbeli és írásos nyilatkozataiból tudjuk, némelykor — nagy szó ez a leg-

nemesebb értelemben való alkotó-mániástól — a már-már megörjült süket magánosság mindennél leleklépőbb pillanataiban, jobban vágyott, mint magára az alkotás dicső mámorára és az ebben a mámorban kivált dicsőségre. Menyire meglevő néha a legkülönb férfi is! Egyik kedvesét, szintén a viszonzatlan szerelme valamelyik hősnőjét, akinek még ma sem tudjuk hitelesen kilétét és nevét, 1812-ben egy el sem küldött, csak hagyatékában előkerült levélben „halhatatlan kedves”ként istenített. A kilencedik szimfóniát azonban, noha páratlan értékéről bizonyára meg volt győződve, nem merte volna a halhatatlanság glóriájával előre fel-díszíteni. Bizony ilyen bal-életre készleti, *Schopenhauer* egyik legteljesebb megállapítása szerint, az itélkezést a „nemiség-től elkücsösített intellektus.”

*

Az első komoly viszonzószerelem a zsidó *Löwenstein Rachel* szíve ajándékozta *Beethoven*nek. Kevesen tudják vagy akarják tudni, még a *Beethoven* tragikus életében buvárkodó zenetörténészek sem valamenynyien, hogy *Beethoven* élete utjának már fölfelé ívelő kezdetén meghitt érintkezésbe került a zsidóságnak egyik vonzóan bájos, több forrás szerint, „csodaszép” képviselőjével, a 17 esztendő *Löwenstein Rachel*-lel. 1792-ben jöttént Bécsben a végezetes találkozás az akkor 22 éves *Beethoven*, a már neves zongora- és orgonaművész, a dus ígéretnél már jóval fölébel jelentő zeneszerző és a nemcsak szép, hanem „német műveltségű” — a korabeli zsidóság elitjének ez volt kulturális nemeslevele — élnék szellemű, önálló, bátor gondolkodású zsidó lány között. Ez a *Rachel*, noha a *Beethoven*hez kapcsolódó közludat nem társítja ő-heber nevét, a kilencedik szimfónia teremőjének nevéhez, nem volt oly ködbemerült alak, mint a férfi-*Beethoven* későbbi „halhatatlan kedvese”, akinek rejtélyét még száz év múlva sem fejtették meg és akiről pontosan még ma sem tudják, hogy a fellengző fedőnév ki előtt takart; az okos *Giulietta Grötnö*-t, vagy pedig a magyar *Brunswick Teréz* grófnét, avagy tán *Beethoven* bécsi arisztokrata tisztelőinek és tanítványainak egyikét, de úgy lehet, *Gerhard-Franck* asszonyt, esetleg *William-Galvani* Magdolnát, a legújabb életírók szerint *Sebold* Amáliát. A halhatatlan kedves kilétét nem tud-

juk, de a nem halhatatlan *Beethoven*nek azonban egyidőben mindenkiféle kedves *Löwenstein Rachel* körül, bárhogy elhallgatja is a *Beethoven*-irodalom jó része, ennek okát nem firtatjuk, nem kovályog semmiféle kód. Elfelejtett alakja, ha gyöngéd kegyelettel föl-idézzük, tisztán és nemesen leng elénk.

(Befejezés következik.)

Dr. Benoschowsky Imre főrabbi előadása Óbudán

Május hó 8-án, szombaton igen jól sikerült *Onez Sabbatot* rendezett az Óbudai Izr. Hittközség. Szűcs Zsigmond szertartási előjáró megnyitása után, dr. *Benoschowsky Imre* budai főrabbi tartotta meg előadását A zsidótörténet színhelyei címen.

A zsidóság különös sorsa következtében jelen volt a történelmen végig mindenütt, ahol a jövőre nézve elhatározó, döntő fordulót történt és azáltal, hogy ezekhez hozzátette a maga munkáját, munkatársává vált az eseményeknek. A második világháború után megmaradt zsidóság úgy érzi, hogy most már eljött az ideje annak, hogy ezen az egyetemes munkán kívül saját magának is építsen. Az illusztris előadó fejtegetéseiben a zsidóság politikai történetén kívül a zsidó szellemi történet kiakulását és fejlődését is ismertette a zsidóság megszületésétől a most Erecben folyó szabadságharcig, amellyel a zsidóság minden szabadságszerető népnak együttlérését kiérdemelte.

A nagyhatású előadást az Óbudai Hittközség nevében dr. *Neumann József* Óbudai főrabbi köszönte meg. A vendégek nevében Nagy László József budai előjáró mondott köszönetet azért a baráti fogadtatásért, amelyben az Óbudaiak a budai Hittközség tagjait részesítették. *Alter Miksa* Óbudai főkántor és *Felkai Rezső* budai kántor művészi énekszámai a közönség szünni nem akaró tapssal jutalmazta. Végül *Blum Simon* új-laki templomgondnok méltatta *Spatz Nándor* elnöknek az Óbudai templom újjáépítése és az Óbudai hitélet fejlesztése terén végzett kimagasló munkáját. A mindvégig lelkes hangulatban folyó ünnepség a Hatikva el-énekével ért véget.

Kivándorlók!

Használt és új

hajókofferok és bőröndök

nagy választékban

WEIL Népszínház-26
utca 26

Telefon hívó: 136—816

SZOMBATON ZARVA

Az anya

Hallottunk már történeteket az anyai szeretet csodálévő hatalmáról, amely minden akadályon keresztül harcolt és küzdött gyermeke életéért. Az itt elmondandó eset nem ilyenről számol be, de előjáróban le kell szögezni, hogy nem akarjuk glorifikálni a túlzott anyai szeretetet, amely néha árthat is és káros is lehet. Jól tudjuk mindannyian, milyen erősen fejlett a gyermeknek szülő iránti szeretete, ugyiszlén a szülő gyermekimádata, főleg nálunk, zsidóknál. Szerencsére, az anyai szeretet hatalma nagyon sok életet mentett meg, viszont elenyészően csekély esetben — miként itt — ennek az ellenkezője történt.

Az anya nyolcvankét éves volt. Ez az a kor, amikor az öregek néha szinte gyermekké válnak és azok, akik hajdan szeretettel, féltő gondnoki nevelték, istápoiták gyermekeiket apró korukban, ilyenkor maguk szorúnak ápolásra, gyengédségre, támogatásra. Leánya, aki rajongással imádta idős édesanyját, megadott neki minden kényelmet, magához vette, amikor férjhez ment és hármashat élték a maguk csendes, szép, boldog életét. Közben váratlanul gyűlékeztek a világ felett és rövidesen ki is tört a háború. Megszűnt a zavartalan boldogság, a nyugalom az életért való aggodalom váltotta fel. Villámsebességgel követők egymást az események, mindjobban közeledett a horogkeresztes rém, majd egyszer csak a teuton csizmak már Budapest utcáin masíroztak és nem sokkal később a családnakból, az aivilágból elömerészkedett a nyílaskereszt, hogy megkezdje fékevesztett garázdálkodását vagyonok és életek felett.

A házaspár menekülésre gondolt, de az asszony nem akarta, nem tudta gyámoltalan édesanyját egyedül hagyni és még sem mentek el, bizva és reménykedve a csodában. De a csodák ritkán következnek be és az egyik napon becsüngengett lakásukon két nyílaskereszt egyenruhába öltözött suhanc, állig felfegyverkezve, övükben kézigránátokkal, hogy elvigye őket a halál útjára. A férfi, látva, hogy kikkel van dolga és azt, hogy már minden mindegy, elővett egy csomag százpengős bankjegyet és átadta nekik. A pribékek kapva-kapva a pénz után és azzal távoztak, hogy másnap eljönnek értük, időt

adva a menekülésre. Amint elávoztak, sietve összecsomagolták a legszükségesebb holmikat és bemeniek elbucszni az asszony édesanyjához. Az öregasszony, látva miről van szó, halkán sirdogálni kezdett, majd félve, remegve megkérdezte:

— Hát engem, édes gyermekeim, nem visztek magatokkal?
Az asszony, szó nélkül leletta a hátizsákot és maradt. Tudta, érezte, hogy életével fizet, amiért magával tehetetlen, öreg édesanyját nem hagyja magára. Nem használt férje rábeszélése, nem mérlegelte, hogy neki talán még számos szép esztendeje lenne, ha megmenekülne és tudná a borzalmakat, nem törődött azzal sem, hogy a beteg, idős asszony szíve, úgy sem bírja már sokáig az izgalmakat és amikor férje megmondta,

hogy, ha nem jön vele, akkor ő egyedül menekül, még ekkor sem hajlott a szóra, fanatikus gyermeki szeretetében a maradt és az ezzel egyértelmű elpusztulást választotta.

Másnap, amikor a nyílaskereszt hódérok újra eljöttek, igen csodálkozott, hogy még ott találták, annak ellenére, hogy alkalmat adtak a szökésre, de nem voltak szentimentálisak, gondolva, hogy megszolgalmák a pénzt az egy napi haladékkal, levitték az asszonyt az utcára és beállították a sorba. Az ut a Dunához vezetett. A csoportban volt egy férfi, aki csodálatos módon, a sortűz eldördülése előtt a vízbe vetette magát és élelben maradt. Ő mesélte később, hogy az asszony az utolsó percekben hősként viselkedett...

GELLÉRI MIKLÓS

Az Izraelita Felekezeti Alkalmazottak Egyesületének közgyűlése

Az Izraelita Felekezeti Alkalmazottak Országos Egyesülete május 11-én, délután rendkívül népes közgyűlést tartott a Pécsi Izr. Hitközség székházának disztermében. A közgyűlésre a pesti és vidéki tagok: rabbik, kántorok, egyházi funkcionáriusok, hitközségi tisztviselők igen nagy számban gyűltek össze. Trebitsch Márkus elnök beszédében ismertette a felszabadulás óta végzett széleskörű és eredményes munkát. Ennek egyik legfontosabb része, hogy a Magyarországi Izraeliták Országos Irodája, az egyesület mint érdekképviseleti szervet elismerte. Megkezdődtek a tárgyalások arra vonatkozóan, hogy az egyesület miként tud bekapcsolódni a szakszervezeti tevékenységbe, aminek célja az, hogy minden hitközségi alkalmazott ilyen módon találja meg a maga érdekeinek védelmét. Több értékes felszólalás hangzott el; így beszélt Herskovits Fábán dr., Orbán Gábor, Domonkos Miksa, Heves Lajos dr., Lóránd Márton (Pécs), Kurzejt István dr., Szilágyi Sándor, Hutterer Mór, György Endre, Wellesz Károlyné, Kollmann Andor, Teichmann Jakab dr., és Abrahamson Manó, Sirota Sándor terjesztette elő a választási bizottság javaslatát az új tisztikarra vonatkozóan. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el a hivatalt listát, amelynek alapján először Vajda Zsigmondot választották. Az új elnök programjában ki-

fejtette, hogy az egyesület vezetőségének kötelessége az egész ország hitközségi alkalmazottainak megszervezése. Rámutatott a magyar zsidóságnak és így ennek keretében a hitközségi alkalmazottaknak Palesztinával kapcsolatos kötelességeire. — A felekezeti alkalmazottak — mondta — pótolhatatlan alkotó eleme a hitéletnek és az egyházi szervezetnek. Reájuk a jövőben nagy feladat vár. Munkásságukat mindenkinek meg kell becsülnie, mert meg kell szünnie annak a régi és idejét múlt felfogásnak, amely a hitközségi alkalmazott fontosságát nem értékelte kellőképpen. Az új elnök beszédét a közgyűlés résztvevői lelkes megtapsolták, majd az ünnepélyes hangulatú közgyűlés a Hallel elneveléssel ért véget. — Az Izraelita Felekezeti Alkalmazottak Országos Egyesülete ezután is felhívja a főváros és vidéki hitközségeket, chevrákat és zsidó intézményeket dolgozókat, hogy személyi adataikat és címüket hamarabb közöljék az Egyesület vezetőségével (VII., Sip-utca 12.).

Pályázat

A NAGYKALLÓI AUT. ORTH. IZR. HITKÖZSÉG

azonnali felvétellel keres oly metszést,

akinek három orth. rabbival kapcsolatban van, egyben a rabbi teendőket is elvégzi. Fizetés meg egyeztetés szerint. Meghívottunk költségét térítjük. Elnökség.

A villányi deportáltak emléktáblájának leleplezése

A deportálásokból visszajött három villányi férfi a zsidó góga külső falában elhelyezett fehér márványtáblát leleplezte május 2-án. A táblára 87 deportált neve van vésvé, akikből ebből a kis délbaranyai községből deportáltak. 92 személyt hurcoltak el 1944 április 26-án, akik közül csak öt tért vissza. A ma is ottlétő három volt deportált vállalta az ünnepség megrendezését. A gyászünnepségen megjelent a Pécsi Izr. Hitközség és Chevra, a Mohácsi Izr. Hitközség és Chevra képviselői, a pécsi 2. honvédkörület tisztiközlőtsége, dr. Gyetvai János, Baranya vármegye főispánja, dr. Tamás György, Pécs város polgármesterhelyettese, Löschert Kázmér, villányi esperes-plébános, helybeli római kath. és görögkeleti egyházközség, a MUSZ pécsi fősoportjának küldöttsége, képviseltette magát a villányi járás, község, a Nemzeti Bizottság, valamennyi demokratikus párt és az MNDSZ is. Az istentiszteleten a pécsi zsidó templom kórusa kísérelében Lóránd Márton énekelt, majd dr. Schweitzer József pécsi főrabbi avatta fel nemesveretű beszéd kísérelében a templomot.

A templomi ünnepség után a templom falában elhelyezett emléktábla előtt Spitzer László megrázó szavakkal leplezte le az emlékművet. Lóránd Márton pécsi főkantor halotti imája után dr. Schweitzer József pécsi főrabbi beszélt. Ezután Löschert Kázmér villányi esperes-plébános beszédében megemlékezett 1944 április 26-áról, amikor elment káplánjával a zsidó templomba, hogy az oda bezárt üldözötteknek lelki vigaszt nyújtson, de a csendőrok nem engedték be. Felszólalt még dr. Gyetvai János baranyai főispán, a MUSZ pécsi fősoportja nevében dr. Lehr László és dr. György Arminé, a mohácsi hitközség és szentegylet nevében Müller Emília, dr. Tamás György pécsi polgármesterhelyettes, az MKP nevében Katona Andor villányi postamester, aki arra figyelmeztette a megjelenteket, hogy ez az emléktábla ne csak emléket hirdessen, hanem örök intő példa legyen arra, hogy soha többé ne térhessen vissza a gyűlölet az emberiség lelkébe. A pécsi 2. honvédkörület parancsnokság küldöttségének szónoka megható módon vett búcsút a kilenc vissza nem tért munkaszolgálatos bajjáról és a néphadsereg nevében tett ígéretet a demokrácia megvédésére. Végül özv. Teleki Sándorné beszélt az MNDSZ villányi szervezete nevében, majd Lóránd Márton megrázó elmole rachamimja következett.

OTTHONT talál megbízható, jókőző, rendszeres mindenek közötti csatlakozás. V., Árpád-u. 12., zsákvarroda.

SIRKÓ LÖWY-nél BUDÁN

II., Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállónál.) Leszállított árak!

HIREK

— **Orthodox vallásos felőre**
Ráidőben. Május 23-én, kedden délelőtt fél 9 órakor ortodox vallásos felőre lesz. Beszédet mond **Pancih Izsák** főrabbi, énekel **Katz Jenő** főkantor, a Kazinczy-utcai kórust vezényli **Speiser Márton**, szótól énekelnek **Landenfeld Andor** és **Braun Sándor**, kíséri **Gottschall Jakab**.

— **A Pesti Izr. Hítközség Szabógyetemének** május 20-ára hirdetett előadását a hítközség képviselőtestületének ugyanezen a napon, ugyanabban a teremben tartandó közgyűlése miatt egy héttel későbbre, május 27-ére halasztotta.

— **Újabb megszűntetett hítközségek.** A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 32.487—3948. II. sz. alatt pótlólag az **izsáki, mosdósi, tápiószéki, vezprémi** és **miskolci** hítközségek megszűnését is elrendelte.

— **Tisztújítás Lágymányoson.** Miatán a körzet eddigi elnöke **Szenditz Ernő**, akinek nagy érdemei vannak a templom és az iskola ujjáépítése terén, tisztviselői egészségi okokból lemondott, — a körzeti választmány május 17-én tisztújítást ejtett meg. Egyhangú választás alapján elnök lett: **Dr. Strelinger Sámuel**, alelnök: **Bleier Andor**, előjárók: **Balla László**, **Goldstein Dezső**, **Grósz Nándor**, **Kende József**, **Krausz Miklós**, **Rabinov Imre**, **Rákosi Hugó**, jegyző: **Benedikt Imre**, elnökök: **Golumbos Zeigmond**, **Kramer József**, **Weingarten Sándor**, gondnokok: **Jäger Hermann**, **Krusbak Márton**. Az új elnök tartalmas programbeszédet mondott, egyben indítványára a választmány közönséget szavaztatta az eddigi elnöknek és munkatársainak.

— **Abrahamsohn Manó főkantor családi ünnepe.** Kedden délelőtt vették fel Abrahamsohn Jenő, a VII. ker. belső körzeti hítközség fia, Abrahamsohn Manó, a népszerű főkantor unokáját. A bensőséges családi ünnepségen megjelentek: **Stöckler Lajos** elnök, **Domonkos Miksa** ügyvezető s a zsidó közelet több ismert szereplője. **Fischer Benjamin** főrabbi mondott beszédet, amelyre Abrahamsohn Manó válaszolt. Ugyanakkor történt meg a „pildjon ha-ben” is.

— **Az Országos Izraelita Tanács** közli, hogy bala-tontüredi üdülőházát az egyesület nyugdíjas tagjai és azok özvegyei részére június hó 7-én megnyitja. Egy-egy csoport nyaralása három héttel tart. Bővebb felvilágosítás a délelőtti órákban az egyesületi irodában (VII., Wesselenyi-u. 44. II. em.) kapható.

Gyűjtjük a hulladék papirost

A demokrácia egyik leghatalmasabb harci fegyvere a papíros. A mindennapi élet minden pontján fontos szerepet játszik. Az újság, mely a világ híreit közvetíti a munkában elfradott dolgozók számára, a könyv, amelybe elmerülve, csodás világok bukörébe vonja a szerző az olvasót, az irka, melyen a jövő ígéretei és belülvetésekkel röjők, a számlák, vámoletlak, főkönyvek, mind-mind papírokból készülnek. Az elmaradt rezsím rablógazdálkodása következtében a papíros, illetve annak alapanyaga szűkben van hazánkban. Eppen ezért igen nagy fontossága van a papíros hulladék gyűjtésének. A papíros hulladékból új papíros készül és az új papírosból újság, könyv, irka, stb. A hároméves terv egyik fontos része a papírtakarékosság és a hulladék-papíros gyűjtése, amely a hulladékgyűjtő kereskedőkön keresztül bonyolódik le, akiknek címét Budapest minden kapualjában kifüggesztett plakáton találhatjuk meg a közönség. Tehát aki takarékoskodik a papírossal és gyűjti a hulladék-papíros, közvetve hozzájárul a demokrácia erősítéséhez. S mi tudjuk jól, hogy mily jelent számunkra az erős népi demokrácia: szabadságot és a felelőtlenségek életét.

— **Kulturális Budán.** A Budai Hítközség május 16-án, tanácstermében kulturális rendezett. **Dr. Benoschofsky Imre** főrabbi előadásában ismertetette a bibliai Sámson és a mai izraeli harcok között. Az errei hűsök az életet és a békét akarják. A szefira gyűlést a szabadság ünnepe oldja fel. A főrabbi magas származású előadását **Forrai Julia** előadóművész szavazata követte. **Dávid-Simonovits**: „A vérünket ingyen nem adjuk” és **Neményi Endre**: „A két vándor” című költeményét szavazta nagy sikerrel. A műsor második részében **Hindel**: „Sámson” című oratóriumának részletei következtek a Budapesti Ének- és Zenekar-egyesület előadásában. A művészileg magas fokon álló előadást **Fischer Péter** karnagy vezényelte, a szólószólamokat pedig **Kálmán Oszkár**, a Magyar Állami Operaház örökös tagja és **Mehler Hella** előadóművész adták elő, a zongorakíséretet az ifjú **Reiner Károly** látta el. **Halasi Fischer Ödön** kulturális előjáró mondott köszönetet a közreműködőknek.

Ciánozás és takarítás

olesón, garanciával — Egyes buteroknak ciánkemence

FISCHER, V., Bajcsy-Zsilinszky-út 56 — Telefon: 123-977

SIKÓ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

— **A Kisvárdai orth. hítközség és Chevra új tisztikara.** A Kisvárdai Aut. Orth. Izr. Hítközség most választott új tisztikara a következő: elnök **Friedmann Béla**, társelnök **Mandel Benjámin**, alelnök **Schwartz Mór**, pénztárnok **Fried Miksa**, ellenőr **Friedmann Ernő**, gondnokok **Engel Lipót**, **Friedmann Sándor** és **Keszner Ignác**, gazd, tanácsnok **Gáli Imre**. A Chevra Kadisa Izraelita Szentgyűlet ujonnan megválasztott tisztikara: elnök **Mandel Benjámin**, I. gondnok **Friedmann Ernő**, II. gondnok **Fried Miksa**, pénztárnok **Friedmann Mayer**, ellenőr **Herskó Béla**, jegyző **Stern Dezső**.

A Nőse Hámíráchi

előző hó 22-én, szombat délelőtt 12-12 órakor, London u. 3. sz. alatti kulturális teremben **Oneg Sabbatot** rendez.

Előadók: **Dr. Stekel Ch. Wolf** „Hei szidim”. Közreműködők: **Weinberger Adolf** főkantor.

— **Házasság.** **Gábor Zsuzsa** és **Schwarcz Tibor**, **Schwarcz Ferenc**, a budai hítközség templomgondnok helyettesének fia, május 27-én, délelőtt 11 órakor tartják esküvőjüket a Hősök templomában.

A Moadon Ivriben (V., Arany János-u. 29.) I. hó 22-én, szombaton d. u. háromnegyed 5-kor az Ahdut Avadit sebhája part előadását „Márcia” sz. mediatá Jászrádi” címűek. Minden héberül tudó testvérünket szeretettel látjuk.

— **A Haoved Hacloni központi előadó-estjén,** május 20-án, csütörtökön este fél 8 órakor az Általános Cionista Blokk nagytermében, Arany János-utca 24. összefoglaló jelentés a Hagana harcáról. Beszámolót tartja: **Zwiwolf (Erec Jisrael)**. Belépődíj nincs.

Gyermekágy, gyermekbutor, játékaru **Vicánál**
Nagyatádi Szabó-utca 50.

NO ÉMI

pénz és Széchenyi-hegyen ujonnan berendezett

GYERMEKOTTHON-A

célszerű éven nyitva. Elsőrendű orth. ellátás. Érdeklődés: **Felbő-utca 11. III. Agancs-utca 3** Telefon: 10-18-12

ORTHODOX baromfi-felszóló elmenne fürdőhelyre vagy üdülőhelyre megszöknek a nyári időnyire. Cím a kiadóban.

KÖZÉPKORU dolgozó urnak
butorozott szoba 15-re kiadó. Cím a kiadóban.

Borotválkozzon

avalódi „**HARAB**” svájci villanyönborotvával

Vallási szempontból kifogás arra nem esik. Használata könnyű és kellemes. Kapható jobb drogériákban, kácsi és elektromos szaktárolókban. Ha valahol még nem kapható, úgy forduljon a képviselőhöz: **Kosztelitz és Tsa.** Budapest V. Sas-utca 11. Telefon: 180—499.

Üdüljön

Miskolc-Tapolcán (Görömböly), Eperjesi-ut 4b. Folyóvízes, kényelmes szobák. Tambor kóser kifizetője. Telefon „Otthonlak”.

TALESZ TIFILIN

héberkönyvek, kegyeszer, vétel, eladás javítás

Jahrzeitábla készítés.

UNGÁR MÓRNAL, Király-u. 17. Kapu alatt vagy I. emelet 4.

Parókák, frizettek

CSIPAK
hajmüsterembő”
Mária Valéria-utca 1. (Lánchídánál)

Telefonszám: 180-108

A pontos, megbízható

„DAVAJ” BOY-vállalat

mindent elintéz. — (Éjjel-nappal) Teler-taxival is.

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Varrógépek

ipari és háztartási célra. Kölcsönzés, javítóműhely.

GYERMEKKOCSIK

nagy választékban.

Varrógépeket vesznek. **Bachrach**, Dohány-u. 68. Tel.: 222—687.

Videki városban jó, önálló nőruha variánó biztos megélhetést találhat. Cím a kiadóban.

UTCALI szoba fürdőszobahasználattal, jobb átalakítások június 1-re kiadó. Akácfa u. 30. IV. em. 3. Lát. van. Érdeklődni lehet minden délután 2-tól.

Házvezető, elsőrendű főzóna, nagy gyakorlatú ajánlkozik. Rákóczi-ut 44. II. 27/a.

Székely Emil ékszerész 26

Brilláns, ékszer, aranyat, ezüstöt, órákat, csipkét és elad.

30 ÉVES, nagyon jól tud, sült házvezető munkáját 1-2 személyhez jó bérbeadás és jó fizetéssel elhelyezkedne. Váci-utca 42. I. 2. Fekete és fehér ruhák, csak levélben.

— **Sírközelítés.** A Zsidó Gimnázium Barátságának Egyesülete elnökeinek bódított Berger Gyula dr.-nak sírközelítése folyó hó 23-án délelőtti 12 órakor lesz a rákoskeresztúri temetőben (15. parcella, 17. sor, 28. sír).

— **Az „Áhévászt Reim” Országos Felebaráti Szereteti Egyesület az Alsó erdősor-utcai Korányi Sándor nevét viselő közközházban lévő hittestvéreink lelki szükségletének kielégítésére az Ömer számítás 33. napjának beköszöntékor május hó 29-án, szerdán délután 5 órai kezdettel istentiszteletet rendez.** Az istentiszteletet a hittestvéreink lelki vezetője, az izr. tábori lelkész, Zoltán, az izr. tábori teendők vezetője, a kántori teendők vezetője, a Dohány-utcai templom főkapitánya látja el.

— **Eljegyzés.** Löwinger Terike Makó és Schwitzer Emil Becel, jegyesek.

— **Ki tud róla?** Dr. Balázs Jenő téli ügyvéd halálának körülményeiről kér értesítést felesége, Dr. Balázs Jenőné 1941 július havában Auschwitzból Mauthausenba vitték. A Népfőléti Minisztérium veszteséglistáján szerepel. Értesítést kér dr. Balázs Jenőné, XIV. Csantavér-utca 3.

Nagyon csinos,

felebarát, intelligens, fiórnélküli, jó államban lévő tisztviselő barátom „száz céljából keresi egzisztenciát” mindentekelőtt, feltétlenül intelligens, vallásos, jómódú, „Boldogságra vágyom” jellegére a kiadóra.

Szombattartó, intelligens,

nagyon csinos, zsidó lelkész fia, tisztviselője, musz. özvegy, kényszerűen töltött időt, vidéki magánélettel, keresi önmaga, intelligens, vallásos, 40-50 év közötti férfi ismeretségi. „Józan életre” jellegére a kiadóra.

ELTAL, nagyon csinos, intelligens, képzett, házassággal rendelkező leányunk részére keresünk önmaga egzisztenciájával bíró magánélettel, feltétlenül jó, zsidó gondolkodású fiatal embert. Amerikai kivándorlás lehetősége. „Boldog házasság” jellegére a kiadóra.

A HAPOEL M. S. E. hírei

HAPOEL—Vigadai 3:2 (2:0).
HAPOEL—BMT 9:8. Folyó hó 13-án a Sportcsarnokban megrendezett III. oszt. 15-16 éves csapatok közötti mérkőzésen a HAPOEL ökölvívó csapata hazánk után döntetlen eredményre értett el.
Második lett a szegedi HAPOEL a Dál párosított csapattal szembeni mérkőzésén.
Május 30-án délután rendezte meg a HAPOEL Jom HAPOEL sportnapját a VAC. stadionban és más közönséges részvételével a BSZKRT stadionban.

Schulz Jenő cég

Órák-ékszerész (órajavító)
VII., Wessely-utca 8., a régi házban
Gergely Miklós
aranyműves és ékszerész
TÉTEL! Tel.: 422-345. ELADÁS!

ZSIDÓ ÜRÖKÖK legmegbízhatóbb házasságközvetítője
GOLDNÉ
VII., Alabárdosor 8. sz. 2.
Telefon: 221-310.

21 éves

csinos hűgomat férjhezadnám, komoly egzisztenciával rendelkező férfinek. „Korrekt férfi” jellegére a kiadóra.

NAGYON csinos, 30 éves özvegy leányomnak intelligens, szerető férj keresi. Biztos megelégedést nyújtó jó üzlete, szép lakása van. Csak intelligens, komoly szándékú urak irántak. „1948” jellegére a kiadóra.

35 ÉVES, csinosnak mondott, musz. özvegy, berendezett lakással, önálló iparral, előhoua vágyó és gyermekszereplő férjet keres. „Komoly válasz” jellegére a kiadóra.

Férjhezadnám hűgomat, kincsek két ipari foglalkozása van,

lakása és házassággal, lelkész fiórnélküli, csinos, tisztviselő, 40-50 éves, Naiszabó elnyben. „Szolid” jellegére Tenzer hirdetőbe, Szervitátor nyolc.

AMERIKAI AFFEDEFITTEL

rendelkező, jómódú, 30 éves, államban lévő tisztviselő nőstény vagy benőstény, 28-31 éves, csinos leány vagy musz. özvegy is lehet, egy gyermek nem akadály. „Boldogságra vágyom 4873” jellegére a kiadóra.

HÁZASSÁG céljából keresem **33-ig azon csinos hölgyet,** ki szimpátián eseten egzisztenciához segítsen. „Főhírelti lakással rendelkezem” jellegére a kiadóra.

JÓ FELESEGE lenne becsületes férfinak 55 éves nő, 3 szobás komfortos lakással, melyből az egyik berendezett aranyműves műhely. Válaszokat „Aranyműves elnyben” jellegére a kiadóra.

25 éves vagyok

keresem korrekt, szimpátiás ur ismeretségi házasság céljából. „Benőstülési lehetőség” jellegére a kiadóra.

HÁZASSÁG céljából megismerkedne urasszony, korrekt, egzisztenciával rendelkező urral. 45-55-ig. Háromszobás lakással, önálló iparral van. Szabónak benőstülési lehetősége. „Jövő 4880” jellegére a kiadóra.

Valentin sarküzem Alapítva 1898

Üzem és raktár: X., Sirkerti-utca 29. (Uj köztemetőnél). MODERN MÁRVÁNYOK, MŰKÖVEK, MŰEVEK nagy választékban, legolcsóbban. Szombaton zárva

DAVIDOVICSNÉ

házasságközvetítő irodája
Erzsébet körút 35., III. 12. dől.
ulán 4-től, komoly, előkelő megbízások.

57 éves, egészséges, átlagonfelüli vas-és fém-iparos vagyok,

már hosszabb idő óta kereskedelemmel foglalkozom, elkötelezettségem miatt ezúton

megismerkednék

olyan 40 év körüli egyedülálló nővel, akinek üzeme vagy fizetése van, lehetősége vidéki városban, melynek vezetését és fejlesztését vállalnám. Személyem minden információt kibir. Minden tekintetben kimerítő levelet fényképpel ellátva, melyet diszkrétan visszaküldök. „Meguntam a magányt” jellegére a kiadóra kerek.

47 éves, magyarországi vidéki

kereskedő és koremasz nőstény lenne nőni házassággal rendelkező magányos, 30-35 éves, középkorú nő. Ajánlatok: „Falkedvél 4851” jellegére a kiadóra.

28 ÉVES, igen jószituált, 180 cm magas, erőteljes, önálló, többnyire nemzetközi szakértővel rendelkező, jómódú műszaki szakember keres első sorban egy külső, mint belső kvadrátokban hozzá hasonló nő ismeretségi házasság céljából. Fényképes választ. „Videki is lehet 4856” jellegére a kiadóra.

Társaságbeli legidősebb házasságközvetítő. **Doktorné**

Király-utca 67. I. 3. Telefon: 421-930

Férjhezmenne

50 éves magányos asszony, jólmenő élelmiszerüzlettel, lakással, szorgalmas, rendes emberhez. „Üzleti segítség” jellegére a kiadóra.

39 ÉVES, középtermetű, önálló vidéki piaci kereskedő 12.000 forint ártékú áruval, saját házzal megköszönve. Házias, szerény nők választását „Komoly 4857” jellegére a kiadóra.

Férjhezadnám,

vidéken élő, intelligens, csinos, önálló egzisztenciával bíró, musz. özvegy testvéremmel, házasság, intelligens, 45-55 éves, önálló egzisztenciával bíró urhoz. „Lehet vidéki 4860” jellegére a kiadóra.

CSINOS, intelligens, vallásos, (nem onli.) családiból való 25-29 éves leányt, akinek keresete, vagy havi jövedelme van, feleségül venne jóabban tisztviselő. Jellege: „Biztos egzisztencia”.

A zsinagóga naptára

Május 20, csütörtök: Ijúr 11, péntek: 12, szombat: 13, vasárnap: 14, hétfő: 15, kedd: 16, szerda: 17, csütörtök: 18 (Lag-bajmer).

Szombaton, május 22-én heti szidra: Emaur, háltóra: Ezekiel XLVII, 15-31.

Imaidők:

Ima-házak	Péntek		Szombat		Hétfőnap	
	este	reggel	este	reggel	este	reggel
Dohány	8 7/10	10 1/2	9 10	7 1/2	9 10	7 1/2
Rumbach	8 7/10	10 1/2	9 10	7 1/2	9 10	7 1/2
Bethlen	8 7/10	10 1/2	9 10	7 1/2	9 10	7 1/2
Csáky	8 7/10	10 1/2	9 10	7 1/2	9 10	7 1/2
Dózsa	8 7/10	10 1/2	9 10	7 1/2	9 10	7 1/2
Nagyfuv.	8 8	10 1/2	9 10	7 1/2	9 10	7 1/2
Páva	8 8	10 1/2	9 10	7 1/2	9 10	7 1/2
Zugló	8 7/10	10 1/2	9 10	7 1/2	9 10	7 1/2
Finárvah.	8 7/10	10 1/2	9 10	7 1/2	9 10	7 1/2
Leányvár.	8 7/10	10 1/2	9 10	7 1/2	9 10	7 1/2

Péntek esti gyertyagyújtás:
8 óra 10 perckor.

— **Budai istentiszteletek.** Május 21, pénteken este 7 órakor; május 22, szombaton d. e. 1/2 11 órakor. Hétfőnap reggel 1/2 10 órakor (Tóraolvasó napokon 7 órakor), este 8 órakor, este XI, Váli-út 6. 1/2 8 órakor. A II., Torockó-ut. 6b. sz. a. imaházban szombaton reggel 1/2 9 órakor. **Istentiszteletek helye:** III., Kunfi Zsigmond-ut. 49. XI., Boesky-út 37. II., Torockó-ut. 6b. (csak péntek este és szombaton) II., Fő-ut. 12. (csak péntek este).

Óbudai Istentiszteletek kezdete a Lajos-utcai templomban: péntek este 8 óra, szombaton délelőtti 9 órakor.

ZSIDÓ MUZEUM NYITVA:

Csütörtök 16-19,
szombat 11-13,
vasárnap 10-13 óráig.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Sip-utca 12. — Telefon: 423-930.
Kiadóhivatal: 423-930.

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Felolós szerkesztő és felolós kiadó:
ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg a visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Előfizetési díjak: egy hónapra 5 Ft, negyedévre 15 Ft, félre 30 Ft, egész évre 60 Ft.

Külföldre: 1 hónapra 7 Ft.

Postatakarépnévtári csekk-számla: 20.209.

Nyomatott a Globus nyomdai műtészeti Rt. környezetében.
Budapest. VI., Aradi-utca 8.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal